

SPEKTRUM

Periodikum
Slovenskej
technickej
univerzity
v Bratislave

Akademický rok
2003/2004
7
marec

Ročník X.
/XLII./

Príhovor Petra Gála, dekana Fakulty architektúry STU

Vážené kolegyně, vážení kolegovia, môj predchodca, dnešný prorektor STU docent Robert Špaček, napísal v závere svojho hodnotenia dvoch funkčných období vedenia Fakulty architektúry STU vetu: „... už sa sám teším na prievan, ktorý zavanie našou fakultou v nasledujúcom období.“ Často som sa po nástupe do funkcie dekana na jeseň roku 2002 zaoberal touto myšlienkou a dával ju do súvisu s problémami, ktoré bolo potrebné naliehavo riešiť. Mnohé z nich boli a sú štandardné a každá vysoká škola sa s nimi v rôznom rozsahu stretáva (nedostatok motivačných nástrojov, zastaralá materiálno-technická báza, objekty a priestory v dezolátnom stave, kvalifikačný rast, evalvácia a akreditácia a pod.). Mnohé z nich však priniesla transformovaná legislatíva. A tak k „závanom“ skutočne došlo a ešte stále dochádza, i keď niektoré by sme si dokázali aj odmyslieť. Bilancujúc rok 2003 sme si mohli znova zhodnotiť všetky procesy, ktoré fakultné prostredie muselo objektívne absolvovať. Boli to procesy transformačné, pre ďalší vývoj fakulty významné a dôležité:

- reštrukturalizácia pracovísk fakulty, založená na výmene názorov celej akademickej obce a vykonaná najmä so zreteľom na novú situáciu v sústave študijných odborov a prípravu nových študijných programov;
- výberové konania na obsadenie funkčných miest profesorov a docentov a s tým súvisiace obsadenie pedagogických a vedeckovýskumných pozícií na nových pracoviskách – ústavoch fakulty;
- príprava akreditačných spisov pre nové študijné programy, ktoré bude fakulta „prevádzkovať“ v nasledujúcom období vo všetkých troch stupňoch štúdia.

Všetky uvedené procesy mali a majú nespornú súvislosť, pretože k reštrukturalizácii fakulty sme pristupovali s jasným

zámerom pripraviť optimálne personálne, garančné a organizačno-metodické predpoklady pre uvažovaný rozsah akreditácie a jeho následnú realizáciu vo výučbe už v akademickom roku 2004/2005.

Akreditačné spisy k 15. júlu 2003 tak pripravovala už zostava garantov, ktorej zloženie bolo odlišné od zostavy garantov ostatnej akreditácie v roku 2000.

Akreditačný proces potvrdil, že viacročné cieľavedomé úsilie v personálnom a kvalifikačnom rozvoji fakulty dokázalo vytvoriť stav, v ktorom i pri prebiehajúcej generačnej výmene dokáže fakulta zabezpečiť potrebné a požadované garancie na realizáciu študijných programov.

Dnes už poznáme výsledok rokovania Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády SR, potvrdený ministerským dekrétom, že Fakulta architektúry STU môže realizovať všetky navrhnuté študijné programy, viažuce sa na študijné odbory: *architektúra a urbanizmus*, *priestorové plánovanie* a na umelecký odbor *dizajn*. Tento výsledok považujeme za zadosťučinenie a uznanie náročnej kolektívnej práce, vykonanej v časovo limitovanom priestore, no ako sa ukázalo, bez zvyškov zmysluplných.

Nadväzne na proces akreditácie sme začali už na jeseň 2003 aktívnu prípravu akademického roka 2004/2005 cieľavedomou propagáciou možností štúdia na Fakulte architektúry STU. Proces mal svoj prvý vrchol v období talentových skúšok na odbory *architektúra a urbanizmus* a umelecký odbor *dizajn*, na ktorých sa zúčastnil približne dvojnásobok uchádzačov ako v roku 2003 (v júni pripravujeme ešte prijímacie konanie na bakalárske štúdium v odbore *priestorové plánovanie* a na štúdiu v 2. stupni pre všetky akreditované programy).

Výsledky talentovej skúšky nám umožnili prijať rozhodnutie o rozšírení počtu študentov v bakalárskom stupni. Chceme tým nielen prispieť k napĺňaniu dlhodobej štátnej koncepcie rozvoja vysokoškolského štúdia, ale najmä rozšíriť základňu pre kvalifikovaný výber kvalitných študentov na 2. a 3. stupeň štúdia, kde očakávame i uchádzačov z iných univerzít i fakúlt STU.

Podstatné zmeny však, nadväzne na akreditačný proces, očakávame najmä v súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie. Ako je všeobecne známe, profesia „architekt“ patrí medzi 7 regulovaných povolání v EÚ (ďalej tam patria

zdravotnícke a právnické profesie) s exaktne stanovenými parametrami výkonu povolania pre celé územie EÚ. Z uvedeného vyplýva, že naše študijné programy, viažuce sa na odbor *architektúra a urbanizmus* a odbor *priestorové plánovanie* nastavujeme už dnes v súlade s požiadavkami Architektonickej rady Európy, ktorej členom je i Slovenská komora architektov. Zmeny sa netýkajú tvorivých koncepcných postupov, v nich sme schopní uniesť akúkoľvek konkurenciu, ide skôr o zvládnutie manažérskych a legislatívnych činností, pretože náš absolvent (člen Slovenskej komory architektov) môže po registrácii v príslušnej národnej komore architektov (na základe diplomu STU) voľne podnikáť v ktorejkoľvek členskej krajine EÚ, bez ďalších skúšok a prechodných období.

Vstup Fakulty architektúry STU do Európy sme vždy považovali za dlhodobý kontinuálny proces. Naša fakulta je členom viacerých odborných zoskupení s celoeurópskou i celosvetovou pôsobnosťou. Aktívne sme pôsobili a pôsobíme v pracovných skupinách Medzinárodnej únie architektov (UIA), zameraných na programy vzdelávania v architektúre. V ostatnom období stúpa autorita Európskej asociácie vzdelávania v architektúre (EAAE), ktorá okrem iných pracovných aktivít usporadúva tiež každoročné stretnutie dekanov škôl architektúry z celej Európy. Témou posledného 6. zasadnutia v gréckej Chanii bolo „Formovanie európskeho priestoru pre vyššie architektonické vzdelávanie“. Stojí za zmienku spomenúť i tematické bloky zasadnutia:

- Formovanie obsahu študijných programov v európskom priestore vyššieho architektonického vzdelávania;
- Formovanie vzťahov medzi európskym priestorom vyššieho architektonického vzdelávania a profesionálnymi inštitúciami;
- Možnosti výmeny a mobility v európskom priestore vyššieho architektonického vzdelávania;

- Zavedenie systému akademického hodnotenia a posudzovania kvality štúdia v európskom priestore vyššieho architektonického vzdelávania.

Ide o témy, ktoré „hýbu“ európskymi školami architektúry. Naša fakulta je plne vtiahnutá do uvedeného procesu a pripravená realizovať jeho požadované výstupy.

Chcel by som sa ešte zmieniť o jedinom umeleckom odbore, v ktorom STU ponúka vysokoškolské vzdelanie, o odbore *dizajn*. Začiatky dizajnu na Fakulte architektúry STU (po prechode zo Strojníckej fakulty) boli snáď až príliš skromné, no dnes už môžeme konštatovať, že počas uplynulého desaťročia naši dizajnéri preukázali rozvojovú životaschopnosť. I keď v univerzitnom štúdiu dizajnu je v Slovenskej republike väčšia konkurencia ako v architektúre a urbanizme, dizajn na STU i napriek nepriaznivým podmienkam (priestory, materiálo-technické zabezpečenie) naberá na kvalite, neustále rastie počet uchádzačov o štúdium na odbore a v neposlednej miere: na ostatných troch bienále celoslovenského hodnotenia „Národná cena za dizajn“ získali dvakrát (v roku 1999 a 2003) jednu z hlavných cien v konkurencii celej profesionálnej komunity práve študenti FA STU.

A veta na záver: Tvoriví a pedagogickí pracovníci Fakulty architektúry STU ponúkajú svoje sily a schopnosti všetkým pracovníkom STU pri formovaní univerzitného prostredia vo výučbe i výskume, ale aj pri vytváraní hodnotného „image“, v úprave disponibilných priestorov i vytváraní korporatívnej identity pracovníkov.

S P R Á V Y Z R E K T O R Á T U

Vedenie STU informuje

Vedenie STU na svojich zasadaniach vo februári sa zaoberalo:

- organizačným poriadkom Rektorátu STU,
- zásadami slávnostného udeľovania titulu Dr. h. c.,
- zmenou Štatútu STU a iných dokumentov STU,
- východiskami pre tvorbu univerzitných študijných programov,
- návrhom rozpočtu kapitálových výdavkov na rok 2004
- vyhodnotením spolupráce so SAV,
- dotazníkom hodnotiacim kvalitu výučby a učiteľov na STU,
- správou o E-learningu na STU,
- správou o vyťaženosti ubytovacích kapacít v študentských domovoch STU,
- webovou stránkou STU,
- návrhom metodiky rozpisu dotácie na rok 2004.

Vedenie STU schválilo:

- materiál Študijný poriadok STU a jeho prerokovanie v AS STU.
- Vedenie STU súhlasí:
- s financovaním rekonštrukcie objektov Mýtna č. 28 – 34, rekonštrukciou kuchyne a jedálne ŠD J. Botta v Trnave,
 - s materiálom Vykonávací predpis pre administráciu študentských preukazov na STU v Bratislave,
 - s udelením Plakety STU prof. Ing. Jozefovi Sablikovi, CSc., dekanovi MTF STU, pri príležitosti jeho životného jubilea.

Zápisnice z rokovaní grémií STU vrátane schválených materiálov nájdete na http://www.stuba.sk/sv1/o_nas

– vj –

Akademický senát STU informuje

Piate rokovanie AS STU v tomto funkčnom období sa uskutočnilo 16. 2. 2004.

AS STU prerokoval Správu o činnosti predsedníctva AS STU obsahujúcu kontrolu uznesení zo zasadnutí AS STU, informácie o zasadnutí Predsedníctva AS STU a harmonogram zasadnutí AS STU v letnom semestri 2003/2004, prediskutoval aktuálne otázky STU, zaoberal sa novelou Študijného poriadku STU v jej prvom čítaní, schválil Štatút STU FIIT a prerokoval stanovisko k rozpisu dotačných prostriedkov MŠ SR na vysoké školy na rok 2004, ktoré mali tlmočiť zástupcovia za STU na zasadnutí RVŠ SR 20. 2. 2004.

V informáciách o aktuálnych otázkach STU rektor STU prof. V. Bálež informoval prítomné senátorky a senátorov o Správe o vzdelávacej činnosti STU, o vyhodnocovaní investičných a stavebných akcií, Správe o činnosti STU za rok 2003 (v súvislosti s touto správou sa konala 8. až 9. 1. 2004 prezentácia hodnotenia pracovísk rektorátu), aktuálnej situácii na FIIT STU, zmene scenára udeľovania titulu doctor honoris causa, dodatku ku kolektívnej zmluve, príprave študijného poriadku STU a registratúrneho poriadku STU.

Pán rektor tiež informoval o legislatívnom postupe pri realizácii doktorandského štúdia na nevysokoškolských inštitú-

ciách, nakladaní s finančnými prostriedkami v zmysle rozvojových projektov za rok 2003, riešení propagácie štúdia STU na stredných školách, realizácii koncepcie vizuálneho štýlu STU, obstarávaní výpočtovej techniky na STU, zriadení Ceny rektora pre absolventov doktorandského štúdia, novom organizačnom poriadku rektorátu, rozpočte kapitálových výdavkov na rok 2004, rozpise dotácií z MŠ SR na verejné vysoké školy, príprave projektu ľudských zdrojov a celoživotného vzdelávania, príprave organizačného poriadku rektorátu STU, príprave rozpočtu na rok 2004, vykonávanom predpise pre administráciu študentov STU, výsledkoch kontroly pri obsadzovaní funkčných miest docent a profesor.

AS STU prerokoval novelu študijného poriadku v 1. čítaní.

Upozornil na potrebu prerokovať predkladaný materiál s príslušnými prodekanmi.

Dekan FIIT prof. E. Molnár uviedol predkladaný návrh štatútu FIIT, ktorý AS STU po krátkej diskusii prijal s pripomienkami.

AS STU sa zaoberal v rozsiahlej diskusii metodikou rozpisu dotácií na rok 2004. AS STU schválil stanovisko AS STU k tomuto materiálu ako východisko pre zástupcov STU v RVŠ. V bode rokovania „Rozličné“ predseda AS STU oboznámil prítomných s listom, ktorý dostal od študentskej časti AS, informoval AS STU o vzdaní sa funkcie podpredsedu M. Mravčáka. Na základe požiadavky podpredsedu ŠR VŠ SR poveril predseda legislatívnu komisiu, aby plnila funkciu volebnej komisie pre voľby zástupcov študentskej časti akademickej obce STU do Študentskej rady VŠ SR a pripravila návrh harmonogramu volieb.

Ing. Hulík prítomných informoval o cenách ubytovania v ŠD STU v Bratislave od 1. 3. 2004. Predpoklad zvýšenia bol o 150,- Sk na 1 lôžko, dnes je to o 200,- Sk na 1 lôžko. Nie sú tu zohľadnené kapitálové výdavky, ide len o poplatky, ktoré súvisia s prevádzkou ŠD. Po diskusii AS STU vzal zvýšenie poplatku za bývanie na vedomie.

Maroš Finka

člen predsedníctva AS STU

Ponuka školení Európskej komisie

Spoločné výskumné centrum Európskej komisie (JRC) nadväzuje na úspešný priebeh „Enlargement Action 2002 a 2003“ a pripravilo aj na tento rok ponuku pracovno-školiacich pobytov vo svojich 7 inštitútoch a ponuku odborných seminárov, na ktoré pozýva expertov z kandidátskych krajín. Ponuka je zameraná okrem iného na: referenčné materiály, kvalitu a bezpečnosť potravín, jadrovú bezpečnosť, bezpečnosť chemických látok, informačné technológie, udržateľný rozvoj, globálne zmeny, emisie, alternatívne zdroje energie, bezpečnosť občanov a analýzu rizík a pod.

Kompletný prehľad ponúk je k dispozícii na:

<http://www.jrc.cec.eu.int/enlargement/action2004/list.htm>

Každá ponuka obsahuje podrobnejšiu špecifikáciu a požiadavky na uchádzačov, informácie o dĺžke pobytov a kontakt na získanie podrobnejších informácií. Uzávierka pre podanie žiadostí na pracovné pobyty je 28. 5. 2004.

Mária Búciová

oddelenie pre vedu a výskum R STU

India – krajina kontrastov

Prorektor STU pre rozvoj, vzťahy s verejnosťou a zahraničné vzťahy Robert Špaček sa po roku opäť zúčastnil na medzinárodnej konferencii o inžinierskom vzdelávaní. Teraz sa konferencia konala v Indii. Využili sme túto príležitosť a prorektorovi Robertovi Špačkovi položili pár otázok.

Zaujalo ma, že tohtoročná medzinárodná konferencia o inžinierskom vzdelávaní sa konala v Indii. Prečo práve v Indii?

India je krajinou kontrastov, je zväčša poľnohospodárska a k tomu ešte aj chudobná, málo ľudí si vie predstaviť, prečo je konferencia o inžinierskom vzdelávaní práve tu. Možno organizácia, o ktorej sme hovorili už minulý rok, teda UNESCO – Medzinárodné centrum pre inžinierske vzdelávanie (UICEE), chcela preraziť aj túto bariéru a umiestnila konferenciu tento rok do mesta Mumbai, alebo po starom Bombay. Dá sa začať aj tým, že India je druhá najľudnatejšia krajina na svete a najväčšia fungujúca demokracia na svete, (s čím by Číňania zrejme nesúhlasili, ale hodnotenie vyzerá takto).

Podľa všeobecných údajov, ktoré sme sa dozvedeli, v Indii sa venuje vyššiemu vzdelávaniu 12 tisíc inštitúcií, čo popri tých našich 25 univerzitách a zopár stredných školách je obrovský počet, ale zodpovedá do dimenzii krajiny.

Začali ste tým, že India je krajinou kontrastov. Aké boli Vaše prvé dojmy?

Prvý dojem tu môže byť aj deprimujúci alebo depresívny, pretože to čo sa očividne ponúka z hľadiska kvality života ľudí na ulici, je silný zážitok. Na druhej strane kontakt so systémom hotelových služieb, ich podpora výpočtovou technikou, hovorí o úrovni, na ktorú sa my musíme ešte len dopracovať. Postupne zistíte, že v Indii vyrábajú vlastné autá. Pri ceste takýmto autom ani nezbadáte rozdiel napríklad oproti Volkswagenu Golf. Indovia to považujú za normálne a samozrejmé. V rámci rýchlych impresií je škála dojmov nesmierne pestrá. Pokiaľ ide o kontrasty v reálnom živote, neviem si predstaviť, že by v niektorej inej krajine mohli byť väčšie. Úroveň života „tam dolu“ je taká nízka, že už nižšie sa klesnúť hádam ani nedá. V Bombaji vedia a verejne sa k tomu priznávajú, že majú najväčší slum v krajine, možno aj v širšej dimenzii. Dajú sa tam rozlíšiť slumy takpovediac v centre mesta a predmestské. Tie v centre mesta, to sú neuveriteľné objekty, v ktorých ľudia žijú, predávajú a varia potraviny aj pre svojich súkmeňovcov. Keď idete večer týmito ulicami, objekty sú osvetlené visiacimi žiarovkami. Nejaká subinfraštruktúra tam zrejme musí fungovať. Predmestské slumy, ktoré môžete vidieť keď idete autom na letisko, to je už úplná katastrofa a sú rozvetvené ešte do bočných uličiek, kde to musí byť ešte horšie. Človeka potom neprekvapí, keď si prečíta v indických Timesoch pre Bombaj správu prevzatú z Londýna, že podľa tohtoročného poradovníka kvality života vo svetových metropolách zo 130 hodnotených miest skončil Bombaj 13. odspodu. Je to zhoda okolností, ktoré tam človek zažije, prvý dojem – hrôza z predmestských slumov, druhý – údiv nad technologickou kvalitou služieb v hoteli a potom správa, že sú 13. od konca zo 130 miest. Prečítate si to v novinách, ktoré sú však urobené tak dokonale, žurnalisticky kvalitne a v takom veľkom

rozsahu, že na Slovensku by sme asi museli sústrediť všetky sily, aby sme dokázali vydávať jedny také noviny. Aj to je demonštrácia kontrastov.

No a potom keď vidíte luxusný hotel, alebo obchod tak tie sú tak luxusné, že v bohatom svete by ste museli také hľadať. Pre nich je to hádam normálne, kontrast možno potichu vnímajú, iste o ňom vedia, ale žijú s ním ako s každodenným fenoménom. Zaráža zrejme nás, ktorí sme zvyknutí na oscilovanie kdesi okolo stredu.

Asi sú zvyknutí, že každá vrstva má to svoje a nemiešajú sa do toho...

Ja si myslím, že sa miešajú, že mesto chce situáciu riešiť, ale podľa neoficiálnych informácií, ktoré odzneli na konferencii, má región Bombaj okolo 20 miliónov ľudí. To je približne populácia Austrálie (nejaký milión hore – dolu). Počet obyvateľov v Indii je okolo miliardy. Prítom hrubý domáci produkt Indie je rovnaký ako v Austrálii. Čiže Austrália produkuje také HDP ako celá India, prítom len v Bombaji žije toľko ľudí ako v Austrálii. To sú proporcie, ktoré sú samé osebe natoľko kontrastné, natoľko divergentné, že sa s tým vieme ťažko vyrovať. Mesto určite nemôže reagovať na to, že v nedefinovanom čase prichádzajú desaťtisíce a možno stotisíce ľudí z vidieka a obývajú slumy a vytvárajú nové. Aj keď je mesto dimenzované na nejakú infraštruktúru, s týmto fenoménom musí mať problém.

Na druhej strane vcelku funguje verejná doprava. Fungujú lokálne vlaky, podzemná železnica, autobusy a neuveriteľné množstvo taxíkov, sú to staré autá ich výroby. Človek si nevedoľak predstaví, že sa tu stretli taxíky z celého sveta. Zrejme z niečoho žijú a vozia nielen turistov, pretože bežní turisti si na ulici taxík až tak často nezastavia.

Keď nás jeden večer viezli autobusom nočnými ulicami po nábřeží, v zálive plávala loď, na ktorej bol namontovaný obrovský monitor asi 5 x 7 metrov a premietali tam akýsi film. Taký americký výmysel z prežratosti, keď ľudia už naozaj nevedia čo robiť, zorganizujú takúto vec (možno sa tí nenajedení potešia).

A čo konferencia?

Na konferencii sa stretli príspevky z 21 krajín, napriek tomu, že po augustovom teroristickom útoku v minulom roku bol obmedzený počet účastníkov. Veľa ľudí radšej neprišlo, ale napriek tomu účasť bola rôznorodá, od USA, cez Európu, Austráliu, po Tchajvan. 21 krajín je podľa môjho názoru dosť. Opakovane sme sa zaoberali rôznymi aspektmi inžinierskeho vzdelávania. Veľký priestor na prezentáciu tu dostali domáce univerzity. Tieto univerzity ako keby si uvedomili, že na dynamickú existenciu potrebujú dobrú prezentáciu. Ich propagačné materiály sú na takej úrovni, že keď my si udržíme naše inovačné tempo, tak možno ich dobehneme za desať rokov. No a potom človeka veľmi neprekvapí, keď sa vám v úvode konferencie prihovori vicekancelár univerzitnej korporácie, ktorá má 375 tisíc študentov.

Keď si predstavím, že by mal riešiť také naše žabo-myšie, často pubertálne problémy (akými sa my často zaoberáme vo vedení), tak by musel asi skolabovať. Zdalo sa však, že ten pán mal dobrú náladu, bol plný energie a tých 375 tisíc študentov celkom úspešne manažuje.

Koľko môže pôsobiť v takom kolose pedagógov?

Určite tam nemajú taký luxusný počet študentov na učiteľa ako u nás, ale majú dosť svojich učiteľov, ktorí študovali doma i v zahraničí. Je normálne, že tam prednáša profesor z Belfastu, ktorý je pôvodom Ind. Kontakty na pôvodné impérium zrejme existujú a väzby sú spätné. Vzdelávací systém je iste kvalitnejší ako je obraz mesta.

Fort – campus univerzity v Mumbai navrhnutý anglickým architektom sirom Gilbertom Scottom v štýle benátskej gotiky, postavený v roku 1857. Hodinová veža meria vyše 79 metrov, je kuriózne vyzdobená orientálnymi figúrami.

Po nadobudnutí nezávislosti Indie bola univerzita zreorganizovaná zákonom v roku 1953.

O čom zaujímavom sa hovorilo na konferencii?

Na konferencii odzneli konkrétne formulácie, až slogany charakterizujúce súčasné inžinierske vzdelávanie alebo propagujúce niečo nové. Reprezentant svetovej inžinierskej federácie hovoril o tom, že existuje viacero sietí, ktoré sa zaoberajú inžinierskym vzdelávaním a tú našu európsku, ktorú poznáme pod skratkou SEFI, charakterizoval ako provinčnú, zatiaľ čo UICEE je globálna organizácia, ktorá sa nezaobera provinciou Európa, ale globálnymi problémami

Je otázne, či chceme byť naozaj globálni, alebo nám stačí európsky operačný priestor. UICEE má viacero satelitných centier, ktoré pôsobia v určitom regióne a viažu na seba mnohé aktivity v oblasti inžinierskeho vzdelávania. Naša škola opätovne dostávala ponuku zriadiť takéto satelitné centrum, ale doteraz sme to vždy úspešne odmietli, kvôli tomu, že nevieme zaplatiť členský príspevok. Na druhej strane napr. univerzita vo Wismare v Nemecku, ktorá je viac rokov takýmto satelitným centrom, aj vďaka tejto skutočnosti získala mnohé veľmi lukratívne projekty. Vysoké členské sa môže vrátiť, len treba mať odvahu urobiť patričné rozhodnutie.

Ďalšou veľmi vážnou otázkou vzťahu globálnosť – provinčnosť bola otázka kvality, tá sa neustále znovu opakuje. Problém kvality bol nastolený ako veľmi jednoduchá otázka: „je pri zabezpečovaní kvality dôležitejší systém alebo ľudia?“ Je možné etablovať taký dobrý systém, že aj menej schopní ľudia dodržia vysokú úroveň, alebo je nevyhnutné mať skvelých ľudí na to, aby fungovala kvalita?“ Na túto otázku neodznala jednoznačná odpoveď. Najlepší by bol určite kvalitný systém so skvelými ľuďmi.

Pokiaľ ide o kvalitu, bola zopakovaná samozrejma zásada, či si univerzity dostatočne uvedomujú, kto je ich zákazníkom, či sa na kvalitu nepýtajú nesprávni ľudia na nesprávnom mieste. Bol uvedený príklad, že hosť vie lepšie ohodnotiť kvalitu hostiny ako kuchár, ktorý ju pripravoval. Je možné, že my sa niekedy chováme ako tí kuchári a nepýtame sa hostí na kvalitu toho čo robíme.

Opätovne bola tiež nastolená otázka humanizácie inžinierskeho

vzdelávania. Študentom treba sprostredkovať pocit kultúrnej identity aj keď ich vzdelávame k inžinierstvu. Univerzita má byť miestom pre „education“ a nie pre „training“, boli riešené otázky virtuálnych laboratórií, ďalej principiálna otázka, či pri metóde e-learning môže byť systém interaktívny. Niektoré univerzity, konkrétne univerzita v Adelaide v Austrálii ukázala, že začínajú pôsobiť už na žiakov základnej školy. Pripravujú pre nich kurzy, kde im ukazujú atraktivnosť techniky, učia ich, ako si sami môžu poskladať pohyblivé zariadenia – mechanické programovateľné hračky – a potom s nimi pracovať. Očakávajú, že u detí vyvolajú záujem o inžinierstvo a stanú sa z nich klienti ich univerzity.

V jednom veľmi zaujímavom príspevku bola nastolená otázka rozdielu medzi euro-atlantickým prístupom k učeniu a východným - čínskym, či japonským. Bolo skonštatované, že my učíme študentov skôr riešiť veľké množstvo problémov, zatiaľ čo druhá strana ich učí riešiť jeden problém hľadaním viacerých ciest. Čínski a japonskí študenti sú potom pri rôznych súťažiacich v matematike lepší ako sú euro-atlantickí. Boli sme poučení, že je dobré preložiť si svoj študijný program do cudzieho jazyka, aby sme si uvedomili jeho jadro. Tým, že ho prekladáme, musíme ho zbaviť balastu, ktorý si vo vlastnom jazyku veľmi neuvedomujeme. V angličtine to nazvali rôznosť „learning space“, teda vyučovacieho priestoru vo vlastnom jazyku a cudzom jazyku.

Súčasná architektúra - obytný dom pre majetnejšie vrstvy.

Ešte ste chceli niečo dodať, nie však z prostredia Indie, ale Austrálie.

Na záver zaujímavý fakt – všetky hodnotenia, ktoré my robíme pre evalváciu, v Austrálii existujú tiež. Povedzme za článok v časopise je jeden bod, za recenzovaný článok v dobrom zborníku 1,6 bodu... Ešte pred štyrmi rokmi za každý bod dostala univerzita 4000 austrálskych dolárov, t. r. už len 1200, reštrikcie sú aj tam. Keď si predstavíme, že by sme v rámci financovania dostávali peniaze aj za publikačné výkony, tak je to predstava na hranici sci –fi.

Za rozhovor ďakuje Viera Jančušková

Nezabúdate na

- **Granty**
- **Peniaze**
- **Eurofondy?**

sledujte:

www.stuba.sk/svk1/vyskum

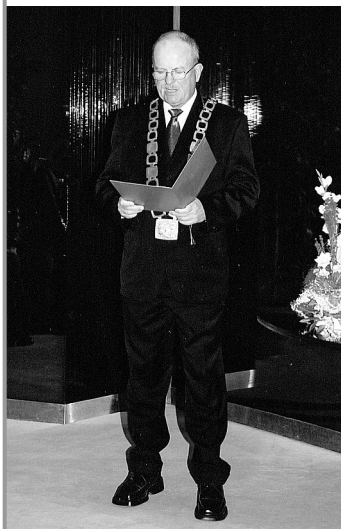
SLÁVNOSTNÁ VEDECKÁ RADA

Prof. Bernard Müller s manželkou (v strede), vľavo dekan FA prof. Peter Gál, vpravo rektor STU prof. Vladimír Bálež.

Na slávnostnej vedeckej rade Slovenskej technickej univerzity konanej dňa 5. marca 2004 v Zichyho paláci bol udelený čestný titul doktor honoris causa profesorovi Bernhardovi Müllerovi, významnému nemeckému vedcovi na poli výskumu udržateľného priestorového rozvoja a priestorového plánovania.

Slávnostné laudatio predniesol dekan FA prof. Peter Gál

Vaša magnificencia, honorability, spectability, vážení hostia,

len o niekoľko dní sa zavŕši prístupový proces desiatich európskych krajín k Európskej únii, ale jednotný európsky výskumný priestor je realitou už niekoľko rokov. Jednou z osobností, ktorá rozhodujúcou mierou prispela k realizácii myšlienky inte-grácie európskeho vedeckého potenciálu na poli výskumu udržateľného priestorového rozvoja a priestorového plánovania je profesor Dr. rer. nat. Dr. rer.

hort. habil. Bernhard Müller, riaditeľ Inštitútu ekologického priestorového rozvoja v Drážďanoch, univerzitný profesor a vedúci Ústavu priestorového rozvoja Technickej univerzity v Drážďanoch a predovšetkým dlhoročný spolupracovník Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave.

Profesor Müller je absolventom Univerzity v Mainzi, titul doktora prírodných vied získal na tej istej univerzite v roku 1983. Habilitoval sa na Univerzite v Hannoveri v roku 1993, kde na Fakulte krajinnej architektúry a ekologického rozvoja 6 rokov pôsobil. Ako uznávaný zahraničný expert pôsobil v Mexiku, niekoľko rokov v Malajzii, Jemene, Tanzánii, Zimbabwe a Guayane. V rokoch 1993 - 2000 pracoval ako vedúci Katedry regionálneho plánovania na Technickej univerzite v Drážďanoch. Prof. Müller od 1997 vykonáva funkciu riadi-

teľa Inštitútu ekologického priestorového rozvoja (IÖR) v Drážďanoch, od roku 2001 zároveň vedie Ústav priestorového rozvoja Technickej univerzity v Drážďanoch a pedagogicky pôsobí na University of Salford vo Veľkej Británii, Univerzite Karla Františka v Grazi, ale i v zámorí, predovšetkým v Spojených Štátoch a Chile.

Prof. Müller je medzinárodne uznávanou osobnosťou s významným postavením nielen v oblasti vzdelávania urbanistov a územných plánovačov, ale predovšetkým výskumu v oblasti priestorového rozvoja a osobitne jeho ekologických aspektov. Zvlášť cenná pre STU je jeho medzinárodná aktivita, vďaka ktorej nielen nám poskytuje cenné informácie a sprostredkováva cenné kontakty s najvýznamnejšími osobnosťami urbanizmu a územného plánovania v Spolkovej republike Nemecko a vo svete, ale aj prezentuje STU ako špičkové pracovisko v zahraničí a iniciuje účasť STU na významných medzinárodných podujatiach a projektoch. Spolupráca s prof. Müllerom bola pre STU v uplynulých rokoch obrovským prínosom a sú položené solídne základy širokej spolupráce s ním, a ním vedených inštitúcií a vedeckých grémií v budúcnosti. Profesor Müller je zakladajúcim členom a viceprezidentom Spatial Development Centre of Competence (Dresden). Je členom Evaluators Panel for the 5th Framework Programm (City of Tomorrow and Cultural Heritage), členom vedeckej rady Centre for Nature Conservation (ECNC), riadnym členom Academy for Spatial Research and Planning, Hanover, členom poradného výboru pre regionálnu politiku a plánovanie vlády BRD a Nemecko - poľskej komisie pre cezhraničnú spoluprácu. Je členom Vedeckej rady pre výskum životného prostredia spolkovej krajiny Sasko, editorom „Central and Eastern European Development Studies“ (Springer Publishers) a „Region und Stadt. Dresdner Materialien zur räumlichen Planung“ (Dresden University Press) a mnohých profesijných organizácií v BRD a zahraničí.

Je autorom a spoluautorom niekoľko desiatok knižných publikácií, stoviek vedeckých článkov, prednášok, vystúpení na medzinárodných konferenciách. Zvlášť cenná je jeho publikačná činnosť v oblasti európskeho priestorového rozvoja.

Jeho široké odborné a skúsenostné zázemie a angažovanosť viedli k dynamickému rozvoju spolupráce Slovenskej technickej univerzity a Inštitútu ekologického priestorového rozvoja v Drážďanoch. Ako koordinátor stredo- a východoeurópskej siete inštitútov v oblasti priestorového plánovania a Nemeckej akadémie pre priestorový výskum a krajinské plánovanie nielen aktívne pôsobil ako prednášajúci na mnohých podujatiach FA STU a ako lektor Stredoeurópskeho výskumného a školiaceho centra v oblasti priestorového plánovania SPECTRA, ale inicioval spoločné medzinárodné vedecké podujatia IÖR a FA STU, ktoré sa uskutočnili v Bratislave a významne prispeli imidžu a medzinárodnému uznaniu STU. Okrem toho bol iniciátorom a spoluriešiteľom resp. koordinátorom troch úspešne zavŕšených vedeckovýskumných projektov s účasťou FA STU v rámci programu INTERREG IIC (FOCUS, PLAIN, SHARE), práve sa rozbiehajúceho vedeckovýskumného projektu LUDA v rámci 5. RP, projektov 6. RP napríklad INTEL CITY.

Výsledky spolupráce boli vďaka jeho podpore a aktivite prezentované v USA, Chile, Mexiku a na významných fórach usporiadaných Európskou komisiou. Všetky tieto aktivity výrazne prispeli k oceneniu práce kolektívu FA STU uznaním Centra SPECTRA za Centrum excelencie EÚ v roku 2002. Dnešným udelením titulu Dr. h. c. sa zaraďuje prof. Dr. rer.

nat. Dr. rer. hort. habil. Bernhard Müller medzi významné osobnosti Slovenskej technickej univerzity. Je nám ctou, vážny pán profesor, že máme možnosť oceniť vašu vedeckú a pedagogickú prácu v oblasti urbanizmu a priestorového plánovania s nádejou na ďalšiu plodnú spoluprácu.

NOVÍ PROFESORI NA STU

Noví profesori na STU

Prezident Slovenskej republiky Rudolf Schuster vymenoval 3. marca 2004 na Bratislavskom hrade 42 nových profesorov univerzít a vysokých škôl Slovenska. Medzi nimi boli traja profesori zo Slovenskej technickej univerzity. Predstavujeme vám ich.

Prof. Ing. arch. Janka Krivošová, PhD.
Fakulta architektúry
Ústav dejín a teórie architektúry

Po absolvovaní Stavebnej fakulty v roku 1963 pracovala v Československej televízii. V roku 1972 začala externe učiť na Katedre teórie a dejín architektúry, v roku 1975 nastúpila ako pracovníčka vedy a výskumu na FA STU. V rokoch 1990-91 a 1993-2000 bola vedúcou Katedry dejín architektúry a umenia. Kandidátsku prácu obhájila v roku 1981, za docentku bola vymenovaná v roku 1992. Od nástupu na fakultu sa jednoznačne venuje dejinám architektúry a umenia vo viacerých dominantných tematických oblastiach – architektúra 19. a 20. storočia, sakrálna architektúra a ľudová architektúra. Ťažiskom jej umeleckého profilu sú niektoré druhy a disciplíny výtvarného umenia (akvarel, olej, kombinované techniky, ilustrácie), ktoré realizuje so zameraním na voľnú tematiku alebo komponuje do sakrálnych architektúr. Venuje sa aj ilustráciám publikácií. V žiadnom druhu činnosti nepodliehala módnym vplyvom, ale hĺbka jej poznania a prehľad v skutočných hodnotách jej zabezpečili správnu orientáciu. Za profesorku bola vymenovaná v odbore architektúra.

**Prof. RNDr.
Milan Ožvold, CSc.**
Materiálovotechnologická
fakulta
Katedra materiálového
inžinierstva

Vysokoškolské vzdelanie ukončil v roku 1964 na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského. V rokoch 1964 – 2002 pôsobil ako vedecký pracovník vo Fyzikálnom ústave SAV, z toho štrnásť rokov vo vedúcom postavení v Ústave fyzikálnej elektroniky v Piešťanoch. Od roku 2002 pôsobí na MTF. Pedagogickej činnosti sa venuje od roku 1968, najprv na Matematicko-fyzikálnej fakulte UK, od roku 1998 na MTF STU. Prispel do tvorby základnej odbornej literatúry v oblasti fyziky tuhých látok na Slovensku. Jeho vedecko-výskumná činnosť spadá do štyroch oblastí fyziky a techniky: interakcie ultrazvukových vln s polovodičmi a dielektrikami, teoretické problémy súvisiace s výpočtom hustoty kvantových stavov v polovodičoch, fyzikálne a technologické problémy súvisiace s mikroelektronickými súčiastkami a optické vlastnosti tenkých vrstiev. Z praktického hľadiska sú významné jeho prínosy týkajúce sa kremíkovej technológie integrovaných obvodov a návrhu technológie a testovania CMOS integrovaných obvodov, CCD snímačov a kamier. Za profesora bol vymenovaný v odbore materiálové inžinierstvo.

**Prof. Ing.
Boris Rohaľ – Ilkiv, CSc.**
Strojnícka fakulta
Katedra materiálového
inžinierstva

Od ukončenia štúdia na Strojníckej fakulte SVŠT v roku 1972 pôsobí na Katedre automatizácie a merania, najprv ako interný aspirant, potom ako výskumný pracovník a od roku 1978 ako odborný asistent. Kandidátsku prácu obhájil v roku 1977 a za docenta bol vymenovaný v roku 1983. Jeho pedagogická činnosť sa zameriava hlavne na dve oblasti: na oblasť modelovania a riadenia priemyselných procesov a mechatronických systémov a na oblasť spoľahlivosti informačných a radiacích systémov. V týchto oblastiach pripravil a zaviedol spolu osem nových predmetov. Vo vedeckovýskumnej oblasti sa zameriava na vedné odbory: automatizácia a meranie, mechatronika, technická kybernetika. Dosiahol významné vedecké výsledky v oblasti adaptívneho a prediktívneho riadenia priemyselných procesov. Vytvoril pôvodnú vedeckú školu zameranú na časovo-spojité metódy prediktívneho riadenia pri definovaných fyzikálnych obmedzeniach na vstupné, výstupné a stavové veličiny radiaceho procesu. Za profesora bol vymenovaný v odbore prístrojová, informačná a automatizačná technika.

Inauguračná prednáška

Novovymenovanú prof. Janku Krivošovú našim čitateľom približujeme prostredníctvom inauguračnej prednášky, ktorá odznela na vedeckej rade STU dňa 9. júna 2004.

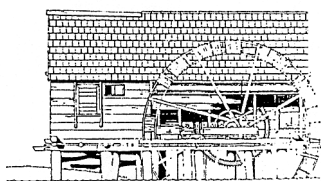
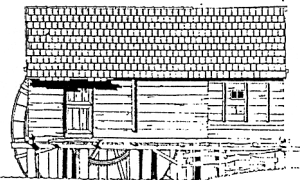
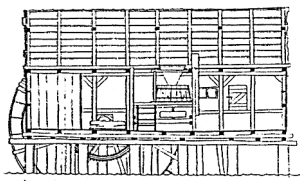
Moje celoživotné smerovanie má niekoľko cieľov:

1. predovšetkým história architektúry Slovenska a jeho pozícia v kontexte európskeho vývoja a prístupnenie mojich výskumov i v zahraničí,
2. pedagogická práca, ktorou chcem poslucháčov viesť k uvedomeniu si hodnôt a výnimočnosti Slovenska – predovšetkým jeho historickej pozície.

V prvom rade chcem predstaviť výsledky mojej dlhoročnej výskumnej práce.

Mojou prvou úlohou, keď som v roku 1975 prešla z Výtvarného oddelenia ST, kde som pripravovala výtvarné návrhy mnohých inscenácií – predovšetkým historických, a nastúpila priamo do výskumu, bola aj moja dizertačná práca na tému:

„Ludové stavby pre výrobu a technickú prácu na Slovensku“. Táto práca bola zmapovaním posledných existujúcich technických pamiatok na území celého Slovenska. Podarilo sa mi ešte v teréne nájsť zanikajúce ľudové pamiatky, využívajúce hydroenergiu – mlyny, pily, valchy, stupy, mangle, hámre, ktoré bývali súčasťou mnohých dedín, ktorých výrobky tvorili charakteristiku jednotlivých regiónov – napr. modrotlačové dielne, či výrobky hámrov. Tak, ako som si to výrazne uvedomovala pri stretnutí s týmito zanikajúcimi objektmi, i poslucháčov a čitateľov pri publikovaní som presviedčala o úrovni predchodcov našej technickej inteligencie. Nie iba pecúchovia, peciváli, zápečníci, ale aj múdri mlynári, kováči, hámorníci, murári, pltníci, drotári, farbiari formovali naše Slovensko. Takže nie je náhodné, že aj technické pamiatky – hoci podstatne chudobnejšie na výtvarnú výzdobu, predsa len dokazujú, že náš ľud bol veľmi vnímavý na krásu prírody a jej súzvučnosť s architektúrou v nej.

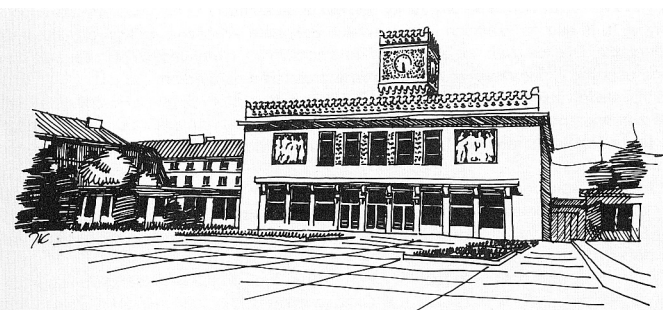

Vďaka publikovaniu výsledkov tohoto výskumu Pamiatkový ústav mohol ešte niektoré objekty zapísať do zoznamu kultúrnych pamiatok, zrealizovala sa rekonštrukcia kolového mlyna v Jelke, ale tiež mohla som v spolupráci s kolegyňami z Fakulty architektúry vytvoriť a do realizácie doviest projekt – rekonštrukciu lodného mlyna, ktorý pôvodne mal byť ukotvený na veľkom Dunaji, ale ktorý neskôr premiestnili na sútok Malého Dunaja a Váhu v Kolárove.

Bolo preto logickým výsledkom, že okrem prednášok

z dejín architektúry som postupne vytvorila samostatný predmet ľudová architektúra, v ktorom sústavne prebúdzam záujem, ale i hrdosť na naše architektonické dedičstvo.

Usilujem sa predstaviť im Slovensko ako krajinu, ktorú obýva nadaný národ, keď sa mu podarilo vytvoriť také rozličné tvary a typy ľudovej architektúry, krojov, piesní, tancov i dialektov. Ďalšia výskumná úloha Občianska vybavenosť, ktorú sme si s kolegyňou rozdelili znamenala posun do 20. storočia. Ja som si vybrala stavby školské, zdravotnícke, sociálne a na prechodné ubytovanie v období socialistickej výstavby na Slovensku.

V tejto úlohe, ktorá predstavila aj vývoj 1. polovice storočia a z neho vychádzala, mohla som objaviť charakteristické črty architektúry vo vývojovom posune a po prvý raz sa podarilo vytvoriť periodizáciu vývoja architektúry 2. polovice 20. storočia. Ukázalo sa, že i v tomto období historické determinanty mali rozhodujúci význam pre obraz architektúry v jednotlivých desaťročiach minulého storočia.

Ukončenie a úspešná obhajoba tejto výskumnej úlohy viedla k tomu, že spoločne s kolegyňou Lukáčovou, ktorá riešila druhú polovicu typologických druhov občianskej vybavenosti sme neskôr pripravili a aj v roku 1990 vo vydavateľstve Alfa vydali knihu Premeny súčasnej architektúry Slovenska, v ktorej sme po prvý raz predstavili vývoj architektúry ako reprezentanta historických zmien, ako viditeľnú výslednicu historických determinantov. Kniha sa v priebehu dvoch rokov celkom rozobrala a stala sa učebnicou vývoja architektúry na Slovensku – hoci ani nebola pôvodne takto myslená. Do tejto knihy som si nakreslila i mnohé kresby architektúry.

Nasledujúca výskumná práca sa zapodievala analytickým a kritickým zhodnotením architektonickej tvorby na Slovensku v predchádzajúcich dvoch storočiach a výsledky som zverejnila predovšetkým viacerými vystúpeniami na konferenciách. Toto kritické hodnotenie súčasnej tvorby viedlo v pedagogickom procese k mnohým semestrálnym prácam, ktoré poslucháči mali veľmi radi a dobre zvládli i preto, že si vyžadovalo poznať a zamyslieť sa nad architektonickou tvorbou a jej problémami.

Po roku 1989 bolo možné obrátiť pozornosť i na sakrálnu architektúru, ktorej sa naša Katedra dejín architektúry mohla venovať i počas predchádzajúcich rokov. Kolektív katedry v pomerne krátkom čase pripravil na publikovanie chronologicky usporiadanú knihu Sakrálna architektúra na Slovensku, knihu, o kostoloch všetkých cirkví na Slovensku, ktorá je už dávno rozobratá. Mojmým príspevkom boli evanjelické kostoly.

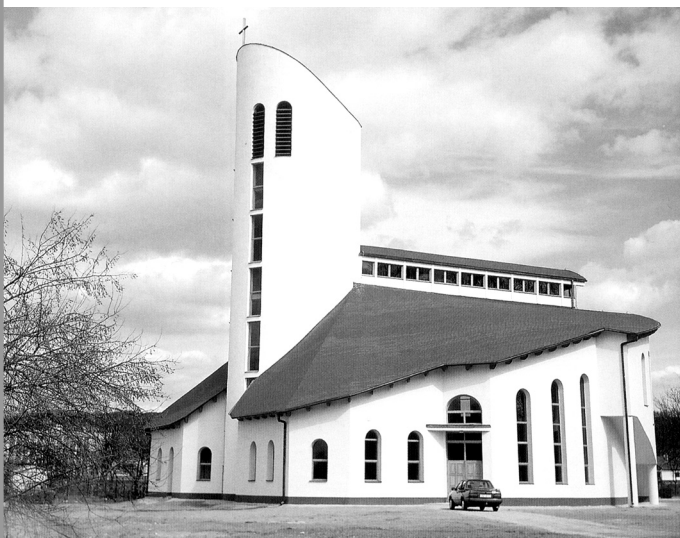
Priebežne sme orientovali i študentské práce na tvorbu modelov kostolov na Slovensku, uvedomujúc si, že našu architektúru málokto pozná. Ukázalo sa, že výstava modelov sakrálny architektúry na Slovensku má práve preto úspech a preputovala už viac ako 25 miest na Slovensku i v cudzine.

Zaujatie touto problematikou sa premietlo i do mojich ďalších prác. Prof. Meššan ma prizval pripraviť do tlače publikáciu o archi-

tektúre synagóg na Slovensku, ktorá vyšla v minulom roku, a ktorá je tiež už takmer vypredaná.

V roku 2001 som pripravila do tlače knihu Evanjelické kostoly na Slovensku, v ktorej som v chronologickom slede chcela predstaviť rozsiahle architektonické dedičstvo, ktoré nám zanechala reformácia. Na pozadí historických determinánt, keď iba Slovensko sa po príchode Turkov mohlo rozvíjať pomerne slobodne, som sa usilovala ukázať umelecké prínosy a výnimočnosť jeho pozície, keď všetci vzdelanci získavali vedomosti na univerzitách v Halle, Jene, Wittembergu, keď vďaka rozvoju banských miest a vzniku Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti rástla všeobecná vzdelanosť a zároveň úroveň techniky. Reformácia priniesla do cirkvi demokraciu, odvolávajúca sa na princípy ranného kresťanstva a vernosť Biblii, zaistenú jej prístupnými prekladmi – Nemci od Luthera a Slováci prekladom do kralickej bibličtiny. Priniesla aj nové pohľady na tvorbu sakrálny priestor. Jej úspech vyvolal tvrdú protireformáciu, prenasledovanie kňazov, pálenie prekladov Biblie a na konci 17. storočia odoberanie kostolov a kruté prenasledovanie.

V knihe som ukázala vývoj evanjelických kostolov, ktorý sa konal vo výrazných etapách so 100-ročnými pauzami. Ich skromnosť je výsledkom nariadených obmedzení po šopronskom sneme a v neskorších obdobiach aj snahou o čistotu výrazu.

Takýto pohľad na chrámový priestor oslovuje i človeka 20. storočia, pretože súčasná architektonická tvorba nielen evanjelických, ale i katolíckych kostolov akoby sa odvolávala na čistotu a svetlosť evanjelických kostolov.

Všetky moje výskumy histórie architektúry Slovenska a získané poznatky som zakaždým mohla uplatniť v pedagogickej práci, preto sa mi podarilo vytvoriť predmet ľudová architektúra, semináre na kritické zhodnotenie architektonickej tvorby, či prednášky na EFB UK o sakrálny architektúre sveta a Slovenska. Pre členov rakúskeho klubu Magma som viedla semináre maľovania, kde sa zoznámili aj s našou historickou architektúrou. Mojmým cieľom vždy bolo ukázať jedinečnosť vývoja Slovenska a jeho prínos do svetového fondu. Ukázať toto dedičstvo aj v zahraničí bolo a zostáva mojou stárou povinnosťou a záujmom.

Fakulta architektúry

Konečne ako na univerzite

Vybrať si u nás ľubovoľný predmet, vojsť v správnom čase do miestnosti, kde sa konajú prednášky, sadnúť si a počúvať je veľmi ľahké. Dosiahnuť však, aby sa to cudziemu študentovi úradne započítalo, to je už vec veľmi ťažká. Príčin je veľa. Od zásadnejších, ako napríklad špecializácia fakúlt a ich predmetov, až po celkom triviálne, napríklad, že hodina mala niekde 60, niekde 50, inde 45 minút, na koordinovanie rozvrhov je vždy neskoro, alebo keď už dôjde na skúšanie, niekde sa známkuje slovné, inde už písmenkami, podľa novej (dva roky starej) vyhlášky.

Trochu to poznám, lebo sa už druhé desaťročie usilujem, aby si študenti Stavebnej fakulty mohli zapísať dejiny architektúry u nás, na Fakulte architektúry. Najmohutnejší argument proti tomu je, že hosťujúci študenti potrebujú nejaké iné dejiny. Zľavnené. Podobne ako študenti architektúry potrebujú statiku alebo betónové konštrukcie tiež vraj zľavnené. Hosťujúci to totiž v živote nebudú tak podrobne potrebovať, a okrem toho sú to vlastne hlupáčikovia, ktorí to nemôžu pochopiť. Nie je to tak. Mám dôkaz. Konečne sa vedenia spomínaných fakúlt dohodli, že to skúsia univerzitne. Študenti SvF absolvovali predmet dejiny architektúry 20. storočia určený pre študentov FA. Výsledok? Hosťujúci sa nijako nelíšili od domácich. Mali rovnaký záujem. Preukázali rovnaké schopnosti. Rovnako dopadlo ich hodnotenie (štatistické rozloženie). Aké ľahké. Konečne ako na univerzite.

*Matúš Dulla
vedúci Ústavu dejín a teórie architektúry*

Svetlo v kresťanskom liturgickom priestore 20. storočia

Ing. arch. Beáta Polomová z Katedry ochrany a tvorby v pamiatkovom prostredí prednedávnom obhajovala dizertačnú prácu na tému Svetlo v kresťanskom liturgickom priestore 20. storočia. Téma je o to zaujímavejšia, že je interdisciplinárna a pri konkrétnom riešení priestoru sa stretli odborníci z FA a FEI – architekti a svetlotecnici. Čitateľom Spektra prinášame poznámky Ing. arch. B. Polomovej k svojej dizertačnej práci.

TÉMA SVETLA V PROBLEMATIKE SÚČASNÝCH KOSTOLOV

Po roku 1989 vyrástlo u nás veľmi rýchlo veľa kostolov. Žiaľ, skoro sa dalo konštatovať, že sú prevažne stratenými možnosťami pre slovenskú architektúru, ako aj pre Cirkev. Práve tento stav ma motivoval k zamysleniu sa nad činiteľmi, ktoré

ovplyvňujú tvorbu nových kostolov. Okrem iných zrejmych vplyvov, odpoveď na strane architektúry spočíva v oblasti úlohy architektonického jazyka.

Skúmanie numinózneho, transcendentného je predmetom neustále otvoreným, provokujúcim všetky doby, vlastne každého človeka. Možno sa teda opýtať, či dokáže architektúra vyjadriť niečo, čo sa tak ťažko definuje? Historické kostoly nás o tom presvedčujú, ale vedia to aj súčasné? Na teologickom základe, že budova kostola nepatrí k najvnútornejšej podstate kresťanstva, ale kresťanstvo ako boží ľud sa nemôže zriecť spoločenstva, teológ Klemens Richter charakterizuje dnešný kostol ako dom spoločenstva. Na tejto myšlienke rozvíja pochopenie dnešného kostola. Obnovená liturgia potrebuje komunikatívny priestor, ktorý patrí k jej programu. Priestor svojím spôsobom spoluvytvára vieru.

Iluminácia Dómu sv. Martina v Bratislave, 2002. Návrh: prof. Ing. A. Smola, PhD., Ing. F. Krasňan (FEI STU), Ing. arch. B. Polomová (FA STU). Snímka M. Nemeč.

Keďže jazyk architektúry je mnohotvárnny, sústreďujem sa na jeden vybraný výrazový prostriedok – svetlo.

Dôvodom je jeho paralela s nadprirodzenosťou: je neviditeľné, ale robí viditeľným, je nepoznané, pričom oživuje. Ale hlavne, vie niesť prenesené významy. Nie je jediným kľúčom k riešeniu, ale postupne som sa presvedčila, že vďaka svojej zvláštnosti sa stáva podstatným pre kvalitu sakrálneho priestoru.

Historické kostoly čarujú so svetlom a tmou. Rozličné slohové doby v chrámovej architektúre rôznym spôsobom narábali so svetlom a jeho transcendentný význam v kresťanskom ponímaní nám

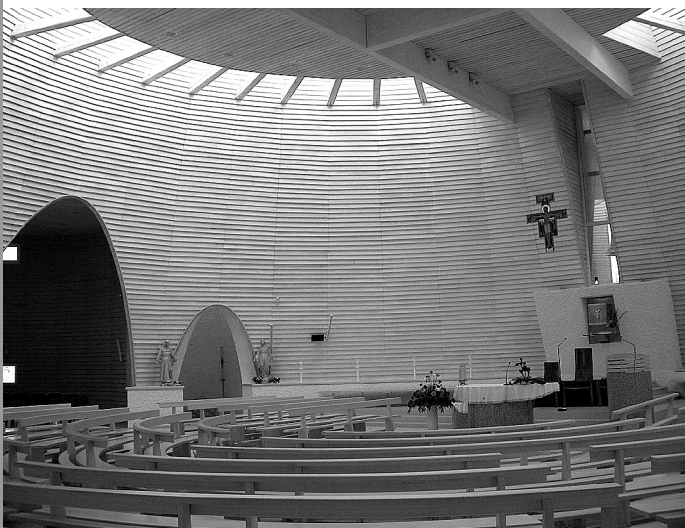
odhaľuje teológia aj umelecká história. Nechcela by som, aby súčasnosť – budúca história naň pre neznalosť pozabudla.

Skrátená téza nášho problému môže byť formulovaná v otázke: Tvorí a má schopnosť tvoriť aj v súčasnej sakrálnej architektúre svetlo podstatnú úlohu? Prispieva k súčasnej požadovanej vznešenej jednoduchosti a sakralite?

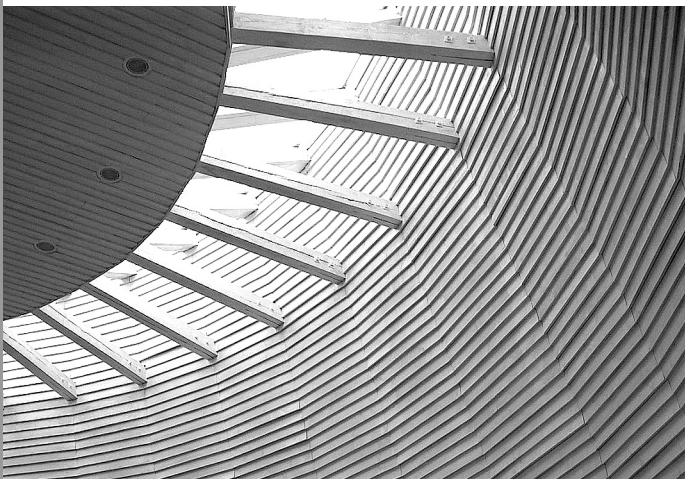
KOSTOL A SVETLO V ŇOM SÚ ZNAKOM

Svetlo je v kostoloch chápané vždy ako prostriedok na vnímanie tvaru aj vyjadrenie idey. Skúmanie si teda utváram na základe názoru, že svetlo v kostoloch vystupuje v trojstupňovej úrovni: ako úžitkové, ako kompozičné a ako symbol a znak. Práve znaková rovina je pre sakrálnu architektúru neobíditeľná. Potenciál svetla presahuje architektúru. Zasahuje aj iné oblasti a vedné disciplíny, a preto prierezový pohľad, s ťažiskom na potreby architektonickej tvorby je v určitom bádateľskom stupni nevyhnutný. Charakter práce je preto dvojaký. Jednak sumarizačný – ide o tvorivú sumarizáciu poznatkov o svetle z teológie, kunsthistórie, architektúry, svetelnej techniky, s úmyslom pokúsiť sa podať komplexný pohľad na jeho používanie v sakrálnej architektúre. Línia sledovania je podaná od

metafyziky svetla ku fyzike svetla. V hlavných kapitolách práce som použila preklady zo zahraničnej odbornej bibliografie, ktorá dosiaľ nebola na Slovensku publikovaná. A v pôvodnej časti práce predkladám klasifikáciu rôznych spôsobov používania svetla v 20. storočí zámerne na mnohých príkladoch a skúmam v nich znaky, ktoré vyjadrujú požiadavky na novú sakrálnu architektúru katolíckeho kostola.

Kostol a pastoračné centrum sv. Františka v Bratislave – Karlovej Vsi. Autor architektonického návrhu prof. J. Dahinden, (TU Wien, ateliér Švajčiarsko). Svetlo symbolicky zjednocuje spoločenstvo a spôsobom vedenia po stenách vytvára zvláštnu atmosféru. Snímky B. Polomová.

K ZÁVEROM

- Pokus o klasifikáciu používaných spôsobov v 20. storočí v zmysle teologického chápania súčasného kostola preukázal, že používanie svetla (ako znaku v komplementarite svetlo – tma) je dnes mnohoraké. To nás odlišuje od predchádzajúcich dôb, v ktorých sa uplatňovali určité rovnaké postupy, odlišiteľné podľa slohu. 20. storočie prinieslo nové spôsoby uplatnenia prirodzeného svetla aj umelého osvetlenia. Čo je pozitívne, nachádzame v nich úsilie o uplatnenie náboženskej univerzálnej, kresťanskej i katolíckej symboliky. V mnohých objektoch je ale svetlo formálno-kompozičný činiteľ.

- V domácej tvorbe prevažuje tápanie. Ak sa účinky svetla ukážu nakoniec, akoby „vyšli“ v dôsledku iných činiteľov, taký kostol je skutočne zanedbanou možnosťou. (Či sa tak de-

je pre neznalosť symbolických, ba aj kompozičných účinkov svetla, alebo z dôvodu neskúsenosti práce s náboženským liturgickým priestorom, je pre realizované diela a skúmanie v tejto práci vedľajšie.)

- Svetlo je inšpirácia sama. Ovládnuť svetlo ako architektonický prostriedok je náročné. Reálna skúsenosť autora s fyzikálnymi účinkami svetla je v konkrétnom priestore vždy iná a svojím spôsobom nová. (Ako nám ukazujú príklady.)

Pozorovanie vytvoreného diela je v tomto zmysle vzdelávacie. Preto moja práca obsahuje viacero ukážok, kde pri obdobných svetelných modeloch je pôsobenie svetla v rôznych priestoroch iné. Na základe pozitívnych smerov zároveň definujem inšpiračné pramene práce so svetlom. Zároveň nemožno obísť spolupôsobenie tvaru, svetla a farby.

- Pri riešených úlohách nemožno so svetlom v kostole hazardovať, a to pre jeho metafyzický kresťanský význam. Z tohoto dôvodu je interdisciplinarita pri návrhu svetelného konceptu neobíditeľná. Teológ – liturgista, svetloteknik a pamiatkár sú pri historických objektoch profesie, s ktorými architekt spolupracuje a podľa potreby aj upravuje svoj návrh. Naopak, neobíditeľnou je účasť architekta pri zavádzaní nových osvetľovacích sústav v historických objektoch, kde sa koná obnovená liturgia.

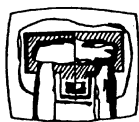
OD METAFYZIKY SVETLA K FYZIKE SVETLA ... NA STU

Ako sme uviedli, jedným z princípov práce so svetlom v kostoloch je intedisciplinárny prístup. Nie je predmetom architektúry skúmať technicko-fyzikálne účinky svetla, preto moja overená spolupráca s FEI STU – Katedrou elektroenergetiky, oddelením svetelnej techniky – bola pre vyslovenie niektorých záverov v práci významná. V rámci STU sme spolupracovali na iluminácii viacerých objektov a súborov pre Bratislavu a Trnavu, nielen na sakrálnych budovách.

Je zrejmé, že architekt a svetelný technik poznajú a nazerajú na úlohu svetla inak, narábajú s ním inak. Nie je tu protichodnosť, lebo sú to dva pohľady (dodajme, že z viacerých) na jeden jav. Podstatné je, že treba nájsť komunikačný priestor na spoločné riešenie a rešpektovať sa. Úloha svetla v architektúre je nesporne významná. Nech hovoríme o slnečnom, ale aj umelom svetle, jeho praktické uplatnenie v našej domácej tvorbe bude len narastať, a to s požiadavkou vyššej kvality, ekonomie a ochrany životného prostredia. Pre obe profesie je tu ohromné spoločné pole, kde sa treba vedieť dorozumieť (vzhľadom na iné terminológie) a potom aj dohovoriť (vzhľadom na výsledok). Efektivita spolupráce bude záležať na vzájomnom poznaní profesijného potenciálu.

Berúc do úvahy náročnejšiu spoločenskú objednávku, je potrebné previazať prípravu študentov oboch profesií. Dnes konzultujeme v rámci inžinierskeho štúdia diplomové práce. Možno uviesť aj grant VEGA, kde sa z iniciatívy FA STU – Katedry ochrany a tvorby v pamiatkovom prostredí (teraz Ústav architektúry II) – spracúva projekt medziodborového štúdia na našej univerzite pre obnovu pamiatkových objektov. Začiatky „svetelnej“ spolupráce medzi FA a FEI máme za sebou. Teraz uvažujeme o ďalšom primeranom prehĺbení vo vzdelávacom procese, aby nazeranie budúcich tvorcov na životný priestor bol bohatší.

*Beáta Polomová
Ústav architektúry II*

Postgraduálny kurz v Udine

Medzinárodné stredisko pre vedy o mechanike CISM, Udine, Taliansko pripravuje postgraduálny kurz Structural Aluminium Connections: Theory, Analysis and Design určený pre inžinierov v praxi, doktorandov a vedeckých pracovníkov, ktorý sa bude konať v dňoch 6. – 10. septembra 2004 v Udine.

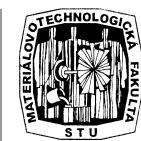
Kurz je zameraný na navrhovanie konštrukcií z hliníkových zliatin, s dôrazom na ich spoje. Prednášaná je problematika spojov staticky namáhaných, návrh na únavu, návrh na účinky požiaru, posudzovanie skrutkových a zváraných spojov a prierezov prútov konštrukcií z hliníkových zliatin. Vysvetľovaná je najnovšia európska norma EN-Eurokód 1999 z roku 2004 a čiastočne aj aktuálne americké predpisy American Aluminium Association Specifications. Sedem cyklov prednášok po 5 hodinách zabezpečujú profesori, ktorí sa podieľali na tvorbe hore uvedených noriem: C. C. Baniotopoulos (AU Thessaloniki, Grécko), I. Baláž (STU Bratislava, SR), D. Kostas (TU Mníchov, Nemecko), F. Mazzolani (UFII Neapol, Taliansko), T. Pekoz (CU Ithaca, USA), F. Soetens (EUT Eindhoven, Holandsko), F. Wald (ČVUT Praha, ČR). Učebné texty budú publikované v knižnej forme vo vydavateľstve Springer.

Pre študentov a zamestnancov vzdelávacích inštitúcií je poplatok za kurz 450 Euro, pričom obmedzený počet môže mať veľmi lacné ubytovanie, pre ostatných je poplatok 650 Euro. Prihlásiť sa možno najneskôr 1 mesiac pred začatím kurzu. Kompletne informácie pozrite na <http://www.cism.it> Kontakt: e-mail: cism@cism.it, tel.: +39 0432 248511, fax.: +39 0432 248550.

Ivan Baláž

Katedra kovových a drevených konštrukcií

Materiálovo- technologická fakulta

Hurá do Európy

Väčšinu života sa zaoberám pohľadom a analýzou dejov zaslých. Vôbec si nepripadám ako patológ, skôr ako analytik hľadajúci dejinné a dejové súvislosti, podmienenosti a vzťahové závislosti.

Dávno múdri ľudia povedali, že bez poznania minulosti, nemôže byť vízia budúcnosti. A o tú nám najmä ide. Pohľad za chrbát, poobzretie a hľadanie správneho azimutu.

Priznám sa Vám, že ma uráža názor, že sa vraciame do Európy. My sme tu už pridlho, nikdy sme nezutekali, a neraz bolo veru zle. Väčšina z nás tu aj zostane.

Nemohli sme ovplyvniť ani posledné pre nás tragické rozhodnutia v Mníchove (mníchovská dohoda), vo Viedni (viedenská arbitráž) a žiaľ ani rokovania troch veľmocí o povojnovom usporiadaní Európy na Jalte (Krymská konferencia). Jozef Vissarionovič so súhlasom dvoch mocností dostal nemalú časť Európy na veľkoplošný experiment. A keď sme sa v roku 1968 nádejali, že svitá na iné časy, tankami prišli oslobodiť túto kolóniu od neexistujúcej kontrarevolúcie.

Poznačilo to osudy, snahy, možnosti a ambície státisícov ľudí. A nemožno nespomenúť, že pre mnohých (ak nechcem nenadnesene uviesť väčšinu) to bolo proti vlastnej vôli. Boli sme tu v záujmovej zóne s odtrhnutou pupočnou šnúrou od pulzovania okolitého sveta. Poznačení osudmi, ale obohatení skúsenosťou sa včleňujeme tam, kam sme vždy patrili. Voľbu za nás v minulosti určovali iní...

Spustenie železnej opony spôsobilo priam karanténne postavenie Slovenska. Naši ľudia, ktorí stáročia nasávali a načúvali múdrosti Európy, ostali odhodení, odstrčení a nebojím sa napísať aj ľudsky a komunikačne diskriminovaní.

Študenti z dnešného územia Slovenska brázdili od stredoveku Európou. Výrečne o tom hovoria talianske, nemecké, rakúske, poľské, švajčiarske, francúzske atď. matriky univerzít a vysokých škôl.

Nasávali sme európske múdrosti a sem tam aj mierou primeranou k nim prispeli. Z nášho územia na zahraničných univerzitách úspešne pôsobili napr. Vavrínek Benedikt z Nedožier, Ján Jesenius, Ján Kollár, ale aj technici Ján Andrej Segner, Jozef Maximilián Petzval, Štefan Anián Jedlík, Ľudovít Tetmayer, Aurel Stodola, Michal Ursíny, Štefan Vladimír Bella.

Milí študenti,

európske univerzity vám znovu otvárajú náruč. Chopte sa tuho tejto príležitosti. Budete dôstojnými pokračovateľmi desiatok generácií vysokoškolákov zo Slovenska, ktorí brázdili po európskych vysokých školách.

Vzory priťahujú, nuž aspoň dva, ale viac ako svetlé. Zenit slovenských technikov 20. storočia Aurel Stodola v rokoch 1877-78 študoval na polytechnike v Budapešti. Pretože ho neuspokojovala, ďalej študoval na Vysokej škole technickej v Zürichu. Ako pracovník techniky v Charlottenburgu bol poslucháčom univerzity v Berlíne. Od roku 1884 bol v Paríži, kde popri zamestnaní pokračoval v štúdiu. Z jeho listov sme sa dozvedeli, že v Paríži stretol učiteľku francúzštiny, ktorá ho učila v Košiciach.

Pravdou je, že A. Stodola pochádzal zo solventnejšej rodiny, aj keď si evidentne pomáhal aj sám. Preto spomeniem ešte jeden príklad. Bohumil Chorvát bol synom evanjelického farára zo Slovenského Pravna a mal okolo 20 súrodencov. Nuž veľkej finančnej podpory z rodičovského domu sa mu nedostávalo. A predsa. Vysokú školu technickú navštevoval v nemeckom Darmstade a ukončil ju v Zürichu. Po promócií pracoval v elektrotechnickom oddelení svetovej firmy Ganz v Budapešti. Zarobené peniaze využil na ďalšie štúdiá. Vrátil sa do Zürichu, tentoraz na univerzitu, a za prácu Zmeny v odpore koheréru získal diplom doktora filozofie. Tu sa v letnom semestri 1902 stretol s Milanom Rastislavom Štefánikom, ktorého doučoval nemčinu a francúzštinu. Sám ovládal osem jazykov!

Zürišská univerzita mu ponúkla miesto mimoriadneho profesora. Neprijal ho a veľmi chcel pomôcť rodnému Slovensku. V čase, keď pôsobil vo Viedni, bol členom Slovenskej národnej rady. Žiaľ po vzniku Československej republiky mu nepo-

núkli (a nebol sám) primerané miesto ...

Dva žiarivé príklady, dva životné osudy. No a čo dodať. Dnes sú pre slovenských vysokoškolákov znovu veľké možnosti. Je tu znovu to, čo tu už bolo. A veríme, že to zostane ako trvalá možnosť a hodnota. Využite ju pre seba, ale aj pre nás. Osoh je pre všetkých.

Smelo, múdro a slušne na európske univerzity. Len do toho!

*Milan Petráš
Katedra humanitných vied*

K A L E I D O S K O P

Životné jubileum Stanislava Štěrba

Začiatkom januára tohto roku sa pán docent Ing. Stanislav Štěrba, CSc., dožil 80 rokov. Narodil sa 11. januára 1924 v Zlámanke, okres Kroměříž. V roku 1949 začal študovať na Fakulte inžinierskych stavieb bývalej SVŠT v Bratislave a toto štúdium v roku 1954 ukončil s vyznamenaním. Od roku 1953, teda ešte počas štúdia na vysokej škole, pracoval ako asistent na polovičný úväzok na Katedre hydrotechniky. Po ukončení štúdia ostal ešte ako odborný asistent na katedre do roku 1959. Následne nastúpil do Výskumného ústavu energetického v Bratislave, kde pracoval ako samostatný výskumný pracovník do roku 1962. V tom čase naďalej pôsobil aj ako externý učiteľ SvF SVŠT v Bratislave, kde viedol cvičenia z využitia vodnej energie.

Ako externý aspirant pod vedením prof. Čabelku v roku 1961 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu. V roku 1962 bol vymenovaný za docenta pre odbor hydrotechnické stavby s pôsobiskom na Katedre hydrotechniky. Do roku 1990 prednášal hydrauliku, vodohospodárske stavby a vybrané state z hydroenergetiky. Počas pôsobenia na Stavebnej fakulte úspešne viedol študentov vo vedecko-odbornej činnosti, pri diplomových prácach a konzultáciách. Úspešne vyškolil 3 aspirantov. Popri pedagogickej činnosti mimoriadne spolupracoval s praxou. Riešil 7 prípadov komplikovaného zakladania stavieb pre Spojprojekt. Viedol a bol hlavným riešiteľom viacerých realizovaných vodohospodárskych stavieb (odberné objekty čerpacích staníc, malé vodohospodárske nádrže, modelový výskum na Slovensku ojedinelého krytého prevodu toku Handlovky potrubím a iné). Z riešení rezortných úloh pre Vodné elektrárne Trenčín sú známe jeho štúdie a návrhy na ich rekonštrukciu a posudzovanie budúcej prevádzky navrhovaných prečerpávacích elektrární a iné, ktorých bol taktiež vedúcim alebo hlavným riešiteľom (celkom 13 úloh). Medzi jeho najzaujímavejšie práce určite patrí práca pre Neurochirurgickú kliniku Lekárskej fakulty UK „Matematické modelovanie prietoku krvi v cievnych systémoch“, ktorou dal pod-

net na ďalšie využitie metódy v lekárskej praxi. V spolupráci s Katedrou matematiky riešil dve náročné štátne dlhodobé úlohy „Výpočtové metódy rýchlostných a tlakových polí“ v zameraní na hydrauliku.

Okrem knižných publikácií (spolupráca na učebniciach vydávaných prof. Čabelkom a Ing. Bánom, spoluautorstvo na stavebných encyklopédiách a vydaných 6 učebných textov z prednášaných disciplín) uverejnil z výskumnej a ostatnej činnosti okolo 30 odborných článkov a vypracoval okolo 60 posudkov kvalifikačných prác a rezortných výskumných úloh.

Po celú dobu svojej aktívnej činnosti pôsobil v štátnych komisiách pre obhajoby diplomových prác u nás i na VUT v Brne a vo viacerých súťažných porotách i v iných odborných komisiách.

Za svoj prístup k výučbe študentov a súvisiacich činnostiach bol vedením katedry v roku 1989 podaný návrh na jeho vymenovanie za profesora, ale pred jeho odchodom do dôchodku sa už tento návrh nezrealizoval.

Vzhľadom na dobré vedomosti najmä z hydrauliky sa hlbšie zaoberá štúdiom fyziky a matematiky a ich aplikáciám na počítači. Po získaní nových poznatkov sa s nimi rád delí s inými, najmä na katedre, kde je častým hosťom.

Za toto všetko prajeme nášmu jubilantovi pri príležitosti jeho osemdesiatin predovšetkým dobré zdravie, rodinnú pohodu a aby si aj naďalej zachoval svoj životný elán a optimizmus.

*Peter Dušička
Katedry hydrotechniky SvF STU*

Teodor Grandtner 80-ročný

So želaním všetkého najlepšieho si pripomíname významné životné jubileum kolegu, spolupracovníka, uznávaného vodohospodárskeho odborníka a dobrého pedagóga doc. Ing. Teodora Grandtnera, CSc. Narodil sa 7. marca 1924 v obci Šalková, neďaleko Banskej Bystrice. V roku 1949 ukončil štúdium na Odbore inžinierskeho staviteľstva SVŠT v Bratislave (teraz STU), kde zostal pôsobiť ako pedagóg. Neskôr, po vytvorení Stavebnej fakulty, nepretržite pôsobil na Katedre hydrotechniky (ktorú bol poverený v rokoch 1969-73 riadiť) až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1989. Počas svojho pedagogického pôsobenia na SvF bol 1. 11. 1961 vymenovaný za docenta pre odbor hate a oceľové konštrukcie vodných stavieb. Jeho neľahká životná cesta a účasť v boji proti fašizmu bola neskôr spoločnosťou uznaná najmä Radom SNP, Čs. medailou za chrabrosť, Čs. medailou za zásluhy II. stupňa, Pamätnou medailou SNP, Pamätnou plaketou pri príležitosti 50. výročia vzniku ČSR, Pamätnou medailou za budovanie zjednotenej telesnej výchovy. Je nositeľom rezortného vyznamenanania „Budovateľ vodného hospodárstva“ ako aj Striebornej medaily SVŠT. Popri pôsobení na fakulte sa ešte stihol

venovať aj kultúrnej činnosti, ako člen tanečného súboru Lúčnica reprezentoval našu vlasť doma a v zahraničí. Retrospektívny pohľad na prácu vykonanú na poli pedagogikom vo výchove vodohospodárskych inžinierov a v prospech vodného hospodárstva vzbudzuje úctu tých, ktorí sa s ním stretávali a stretávajú. Jeho odbornosť sa prejavila v rámci pôsobenia na prednáškach, cvičeniach a vo výučbe v teréne na našich významných vodných dielach, ale aj pri vedení diplomových a dizertačných prác. Taktiež nemožno zabudnúť na jeho dlhoročné pôsobenie v skúšobných komisiách pre štátne záverečné skúšky, obhajoby diplomových prác a pre obhajoby kandidátskych dizertačných prác, tak u nás ako aj na vysokých školách v Prahe a Brne.

Svojou vedecko-odbornou činnosťou sa stal uznávaným odborníkom v oblasti hatí a hradiacich oceľových konštrukcií vodohospodárskych stavieb. Dôkazom toho je množstvo prác a projektov pre vodohospodársku prax spojených s jeho menom, ako aj spolupodieľanie sa na normotvornej činnosti v oblasti hatí, vodných ciest a konštrukcií uzáverov vodných diel. Desiatky odborných publikácií, skrípt, referátov a prednášok prednesených na odborných podujatiach nakoniec zúročil v celoštátnej učebnici Jezy, ktorú napísal spolu s brnenskými a pražskými kolegami a vydalo ju nakladateľstvo SNTL/ALFA v roku 1989.

V podstate ešte aj na zaslúženom odpočinku je vždy ochotný poradiť, či konzultovať problematiku jemu známych oblastí, ako aj vypracovať mnoho posudkov najmä diplomových a bakalárskych prác.

Za toto všetko prajeme nášmu jubilantovi pri príležitosti jeho osemdesiatin predovšetkým dobré zdravie, rodinnú pohodu a aby si aj naďalej zachoval svoj životný elán a optimizmus.

*Miroslav Gramblička
Katedra hydrotechniky SvF STU*

N Á Z O R Y

Pravda právd, a čo vzdelávanie ?

„Netreba vážnej namáhavej a produktívnej práce, stačí politické presvedčenie, aby niekomu kvitli ruže“. Kto by si myslel, že je to výrok disidenta o nejakom komunistickom pohlavárovi, nemá pravdu.

Sú to slová Ing. Štefana Janšáka, ktoré napísal v roku 1923. Tento technik, ktorý dlhé roky organizoval na Slovensku verejné práce, je známejší ako archeológ, historik, autor mnohých odborných kníh a prekladateľ. Mám na neho ťažké srdce, lebo aj on miništroval pri nepeknom a nerozumnom rozhodnutí, ktorým skončila Vysoká škola banícka a lesnícka v Banskej Štiavnici. Vo svojich pamätiach si priznal pochybenie, lebo to bolo politické a nie odborné rozhodnutie. Ale citovaný výrok je pravda právd.

Naivne sme si mysleli, že politický expres po novembri 1989 nebude premávať. Premáva, aj keď nemá cestovný poriadok, a prekvitá. Ľudia, ktorí okúsili politický med, veselo prestupujú z jednej politickej strany do druhej. Včas neprestúpil do politického expresu by mohlo znamenať návrat k namáhavej a produktívnej práci. A to sa akosi už nepatrí. Aspoň si to tak nahovárajú.

Bez politiky a politikov ľudstvo nebude. Ale aj politika by

mala byť ako dobrá práca – namáhavá, užitočná a produktívna. Vtedy aj naše vnímanie politikov bude prirodzené. Záleží to však na nich. My pridlho a trepezlivo čakáme.

Priúčame sa demokracii a tolerancii. Lahšie sa to proklamuje, ťažšie sa to realizuje. Politici neradi načúvajú...

Som rád, že pri vstupe do univerzitných priestorov čítam posvätné slová: **AKADEMICKÁ PÔDA**. Žiaľ, ani ona nie je sterilná a v mnohom je závislá od politikov. Vzdelanosť je snúbenicou múdrosti. A bez múdrych ľudí niet ani múdreho štátu. Aj na to by politici nemali pozabudnúť. A len tak na pripomenutie dovoľujem si odcitovať slová geniálneho mysliteľa, rétorika a učiteľa Cicera: „Aký väčší alebo lepší dar môžeme dať štátu, než ako vyučovať a vzdelávať mládež?“

Učítelia, ako nositelia poslania a pocty vzdelávať nastupujúce generácie, to vedia a cítia. Verme, že to pocítia aj politici. Najlepšia investícia je do vzdelania ... nedá sa reprivatizovať.

*Milan Petráš
Katedra humanitných vied MTF STU*

M O B I L I T Y

Do Francúzska pod záštitou Leonarda

Poprechádzať sa po anglickej promenáde v Nice, zamávať surfistom na pláži v Biarritzi, zobrať si na pamiatku trochu svätej vody z Lourdes, ponaháňať sa autom po pyrenejských serpentínach v Andorre, zatancovať si spolu s pol miliónom ľudí v uliciach Paríža, dívať sa na svet z „Eiffelovky“, pozdraviť Lance Armstronga na jeho ceste za piatym víťazstvom Tour de France, cítiť sa ako kozmonaut v MIRE, v karnevalovom sprievode osláviť dobytie Bastily, dotknúť sa rakety Ariane, pozrieť sa smutne ako gróf Monte Christo na pustý ostrov If, vzdať hold Schumacherovi pred Monte Carlom, oberať figy za stredovekými hradbami mestečka Carcassonne a popíjať pastis na brehu Garonne – to a ešte omnoho viac sa dá stihnúť, ak má človek odhodlanie, pevnú vôľu a dostatok šťastia a vyberie sa ako stážista v rámci programu Leonardo pracovať do Francúzska.

PRECHODNÉ BYDLISKO – TOULOUSE

Moja päťmesačná stáž u svetového výrobcu polovodičových súčiastok začala, keď som už ani nedúfal, že by sa mi do Francúzska podarilo ísť. Keďže ani jedna z 30 firiem v Paríži, ktoré som za predchádzajúci polrok oslovil neprejavila o mňa záujem, zmieril som sa s tým, že letný semester tretieho ročníka strávim na FEI STU. V ON Semiconductor rozhodli

však inak – životopis, ktorý som poslal Ing. Bachratému do Kancelárie programov Európskej únie na STU sa prostredníctvom Ing. Baláza, vedúceho ONMiSTu, dostal až ďaleko na juh Francúzska, kde si povedali, že by sa im taký mladý študent mohol zísť. A zásluhou týchto pánov a docenta Veselého, vedúceho KPEU, ktorým chcem aj touto cestou poďakovať, sa môj sen o francúzskom dobrodružstve stal skutočnosťou. Potom už nasledoval len telefonický pohovor s mojím budúcim šéfom, v ktorom zavážili najmä moje skúsenosti z práce v medzinárodnej študentskej organizácii BEST a nový „l'employé temporaire” marketingového oddelenia v Toulouse bol hotový. Vybavil som potrebné formality, zbalil kufre a odletel do „krajiny žabožrútov”.

PRÍCHOD DO RUŽOVÉHO MESTA

Toulouse je typickým príkladom moderného priemyselného mesta. Vďaka veľkému počtu pracovných príležitostí je plné prisťahovalcov z celého Francúzska, ale aj Maroka či Alžírsku. Množstvo univerzít, na ktorých študuje 100 000 študentov (čo je 20 % všetkých obyvateľov mesta!) robí z neho naozaj mladé mesto. Vyrába a vyvíja sa tu všetko, čo potrebuje moderné technológie – od mikročipov po lietadlá.

Začiatok bol ako každý iný – v novom prostredí, bez priateľov a sám. Človek nemá kam ísť, s kým sa porozprávať, všetci kolegovia majú svoje rodiny, svoj život a svoje problémy. A potom príde nejaký zlom a všetko je inak. Ľudia vás začnú brať medzi seba, v práci sa dostavia prvé úspechy a všetko dostane ružový nádych.

Ono, v Toulouse sa tento stav dostaví určite skôr ako kdekoľvek na svete – Toulouse je totižto ružové mesto. Názov „ville rose” si vyslúžilo kvôli farbe svojich domov. Kameň bol v období, keď sa mesto budovalo veľmi drahý a musel sa dovážať zďaleka. Väčšina budov sa stavala z tehál. A tie sa vyrábali z hliny z riek Garonne a Tarn, na dne ktorých má hlina červenkastú farbu.

TEPLEJŠIE AKO V PEKLE

Keď som prišiel do Toulouse, na začiatku apríla, musel som nosiť zimné oblečenie a čiapku. Smial som sa kolegom, že aj na Slovensku je teplejšie – tak teda aký to tu majú juh? A oni sa len usmievali a vraveli - no veď počkaj. A dočkal som sa. Dva a pol mesiaca bez dažďa, teploty okolo 39° C a slnko, ktoré zapadalo okolo deviatej večer. Vtedy som len s pobavením prijal správu z Bratislavy, keď v nej padol rekord +37° C. V Toulouse bývala taká teplota o desiatej večer. V to leto umrelo vo Francúzsku kvôli horúčavám 14 000 ľudí.

NAJPRV PREDAJ, POTOM VYROB

Mojou úlohou na marketingovom oddelení bolo vytvárať a zlepšovať prezentačné materiály pre integrované obvody používané v spínaných napájacích zdrojoch. Sú to tie „chrobáky”, vďaka ktorým majú dnes nabíjačky na mobilné telefóny rozmery väčších zápalkových škatuliek, laptop si môžete zapnúť do zásuvky kdekoľvek na svete bez prepínania vstupného napätia (110 V na 220 V) a televízor môžete vypnúť len diaľkovým ovládaním bez toho, aby ste sa museli báť, že vám jeho spotreba zruinuje účet za elektrinu. A keďže sa napájacie zdroje nachádzajú v každej elektronike pripojenej do zásuvky (počítače, tlačiarne, televízory, všetka spotrebná elektronika, ale aj práčky, klimatizácia, atď.), je to obrovský trh, na ktorom je silná konkurencia. A tu nestačí veci navrhnuť a vyrobiť lepšie ako ostatní, treba to predovšetkým predajť.

A tak môj štvorček v tejto veľkej skladačke znamenal vymyslieť, navrhnuť a vytvoriť brožúru, ktorá by oslovila výrobcov elektroniky a presvedčila ich, že čipy od ON Semiconductor sú to „pravé orechové”. Rovnako bolo mojou úlohou vylepšiť a rozšíriť prezentácie v tejto problematike.

Výsledkom mojej práce bola brožúra, ktorá vyšla v náklade 5000 ks a ktorú dnes používajú obchodní zástupcovia ON Semiconductor po celom svete a okolo 600 „slajdov” prezentácií plných animácií, obrázkov a interaktívnych odkazov na propagovanie integrovaných obvodov tejto firmy.

V KRAJINE GALSKEHO KOHÚTA

Francúzi sú srdeční a veselí ľudia, ktorí si vedia užívať život. Bežne sa vám stane, že sa dá s vami niekto do reči, len tak v autobuse alebo na ulici. Raz sa mi stalo, keď sa moji priatelia (francúzsko-slovenský párik) pohádali v krčme, že všetci od vedľajšieho stola pridali svoj názor a zúčastnili sa na diskusii. Na Slovenku by sa ľudia len otočili a nevšímali si to. Najväčší rozdiel oproti Slovákom je v tom, že sa ku všetkému stavajú aktívne – keď sa niečo deje, chcú sa na tom zúčastniť, všetko chcú hneď riešiť. Bežne som v uliciach stretával desiatky aktivistov, ktorí proti niečomu protestovali, vyjadrovali svoj názor alebo robili zbierku na charitu. Štandardný spôsobom vyjadrenia svojej nevole je vo Francúzsku štrajk. A keďže je na dennom poriadku, nikto sa ani nepozastaví nad tým, keď vlak v dvoch tretinách svojej 800 km cesty zastaví a ďalší ide až na druhý deň ráno. Viete si ale predstaviť, ako takáto „samozrejmosť” otrasie neznalým slovenským študentom?

DOHRA NAD DUNAJOM

Keď sa čas mojej stáže naplnil, rozlúčil som sa so všetkými svojimi priateľmi a kolegami, zamával som lahodným vínam a „voňavým” syrom a nabral kurz severovýchod. Dnes, keď si prezerám fotografie a zápisky, zdá sa mi môj pobyt tam ako sen – z ktorého ma určite vytrhne najbližší letný semester, mám ho totižto spojený s tým minuloročným. Ale aj tak skúsenosti a zážitky, ktoré som získal počas mojej stáže, mnohonásobne prevýšia všetky problémy, ktoré mi v súvislosti s ňou vznikli. A preto odporúčam všetkým, ktorí budú mať tú možnosť, aby nezaváhali a išli si dať pohárik pastis do ružového mesta. Budú mať určite na čo spomínať.

*Daniel Figura
student FEI*

Spomienky na Francúzsko alebo ako som sa postavila na nohy a padali mýty o štúdiu v zahraničí

V každom z nás sa niekde v kútiku duše skrýva túžba opustiť rodnú hruď a s batohom plným makových buchiet vybrať sa do sveta. Cudzie jazyky, kultúra a ľudia sú pre nás lákavým dobrodružstvom a zároveň výzvou, pokušením pustiť sa maminej sukne, postaviť sa na vlastné nohy a dobiť svet. Možno práve to pociťujú študenti, keď vstúpia na zahraničný referát fakulty a nemeslo sa spytujú na možnosti štúdia v zahraničí. Tak nejako to bolo aj so mnou. Jemne som zaklopala na dvere jednej z kancelárií a zrazu som vstúpila do kolotoča dobrodružstiev, napätia a sebazaprenia, o ktorom som našťastie dopredu nevedela. Inak by som sa bola vzdala už na začiatku. Z krajín ponúkajúcich možnosti štúdia som si vybrala Francúzsko. Nie kvôli povesti šarmantných mládencov a dobrej kuchyne, ale francúzština bola jediným jazykom, ktorý som si trúfala vyskúšať „na vlastnej koži“. Jedným z prvých pokynov zahraničného referátu bolo skontaktovať sa s francúzskou školou, s ktorou sme v tom čase ako jedinou mali dohodu o mobilite študentov, a vybaviť si štúdium, ktoré ma zaujímalo. Do ruky som dostala len papierik s webovou adresou. Tak som napísala prvý list. A potom to začalo ubiehať a kolotoč nabral na obrátkach. Chcelo to trochu silné nervy, lebo Francúzi, z juhu ovplyvnení subtropickým vzduchom sa vôbec neponáhľali a sľúbený študijný program som si vyzdvihla na pošte iba 24 hodín pred odovzdávaním vyplnených prihlášok. O to väčšia bola moja radosť, keď som v ňom našla predmety takmer totožné so študijným programom môjho piateho ročníka. Na rektoráte sa však z môjho nadšenia v piatok naobed veľmi nepotešili a privítali ma slovami: „A to tam naozaj chcete ísť? Nechcete si to rozmyslieť?“ Nie, zaľala som zuby a vykročila osudu v ústrety. Taký bol začiatok. O pár mesiacov som po prebdenej noci vystupovala z autobusu v centre Lyonu. Moje prvé kroky smerovali do školy – Ecole Nationale des Travaux Publics de l'Etat (Štátna škola verejných prác), ktorá mala nahradiť moju alma mater na 10 mesiacov. Vzrušenie prvých dní, keď som trpezlivo očakávala začiatok školského roku a vybavovala si potrebné papiere, povolenia a preukazy, ďaleko predčil prvý deň vyučovania. Treba však najskôr povedať, že školský systém sa v mnohom líšil od zvyklostí na našej fakulte. Iba 5 % učiteľov bolo priamo zamestnancami školy a takmer všetci pracovali v školských laboratóriách na štátnych výskumných projektoch. Ostatní sa zlietali z celého Francúzska, od Paríža až po Toulouse, na jeden až dva dni v týždni alebo raz za 14 dní. Preto bežný školský deň bol väčšinou určený jednému predmetu a vyučovalo sa od ôsmej ráno do piatej, niekedy siestej podvečer (samozrejme aj v piatok), len s tromi prestávkami. Rozvrh v každom týždni bol iný a úplne nepravidelný. Každý učiteľ priniesol pre každého potrebnú literatúru, ba niektorí pridali svoje odborné publikácie, zadanie domácich úloh na celý trimester a hneď sa pustili do nového učiva. Striedali sa chvíle vysvetľovania s individuálnou aj skupinovú prácou, počítaním a živými debatami. S odstupom času musím priznať, že prvý deň bol najhorším, aký som kedy v škole zažila. Na „Numerické modelovanie

hydro-sedimentárnych javov“ pricestoval šéfko mne neznámeho štátneho podniku z Grenoblu, položil predo mňa knihu plnú diferenciálnych rovníc, značiek a nezrozumiteľnej hatlaniny, ktorá mi len podľa mien citovaných vedcov pripomínala francúzštinu. S rozbehom a červenou fixkou v ruke sa vrhol na tabuľu, ktorá bola v momente popísaná nerozlúštiteľnými blchami (a to som mala na nose nové okuliare s dioptrickými sklami - 3,5). Od suseda som odkukala, že netreba písať poznámky, lebo všetko je v knižke, a snažila som sa vnímať rečníka. S hrôzou som zistila, že rozumiem len „ou key“, s ktorým na mňa niekoľkokrát veľavýznamne mrkol a otočil sa späť k tabuľi. V kútiku duše som dúfala, že v popoludňajšom bloku sa to zlepší a ja si zvyknem na jeho eskimácky prízvuk. O pol piatej som sa však akejkolvek nádeje na výhru vzdala a zvyšnú hodinu som bojovala so slzami, ktoré sa mi tislí do očí. Nad papierom so zadaním domácej úlohy, ktorý sa zrazu ocitol pred mojou nohou na stole, som len vzdychla a utekala som revať do mojej internátnej garsónky provizórne zariadenej kartónovými

krabicami. Večerná dávka čokolády zabrala. Ráno som sa cítila lepšie a do školy som kráčala s predsavzatím, že očakávaný deň geológie musí dopadnúť lepšie. Našťastie to bola pravda, a to ma posmelilo vydržať. Aj toho hydrosedimentára z prvého dňa som nakoniec nejako presvedčila domácimi úlohami a konečným projektom. V bezpečí internátu sa mi v boji s rovnicami a neznámym počítačovým programom darilo lepšie.

Predmety ako geológia, geotechnika, zlepšovanie vlastností podlažia a im podobné boli úplne odlišnej povahy. Pestré exkurzie a výlety boli pre mňa vítanou zmenou. Hneď ako som sa v druhom týždni naučila po francúzsky názvy všetkých hornín, technológií a zvykla som si na svojský prízvuk niektorých vyučujúcich, bola som schopná rozumieť hovorené slovo. To bolo prvým krokom k úspechu, lebo vyučujúci sa nejako zvlášť nesnažili brať ohľad na môj jazykový handicap a veselo používali všetky slangové výrazy a skratky, ktoré som márne hľadala v slovníku. Vlastne slovník mi bol úplne zbytočný. Oveľa účinnejšie boli obrázky, štruktúra hornín, ktorú som vyčítala z odkryvu a keď som sa nevedela vykoktať, situáciu vyriešila vždy škica na papieri. A tak som zistila, že nakresliť sa dá v stavebníctve všetko.

Našince asi najviac prekvapí, že študenti v zahraničí sa správajú inak. Okrem toho, že Francúzi a najmä dievčatá si pripaľovali jednu cigaretu od druhej, a to dokonca aj na školských chodbách, kde bolo fajčenie dovolené, obratne využívali počítač, veľmi často navštevovali knižnicu, úlohy jeden od druhého neodpisovali a pracovali samostatne. Teda iba dovtedy, kým nezistili, že mám ako prvá hotová domácu úlohu a hoci bez schopnosti plynulo rozprávať ma považovali za menejcennú, neváhali si ju odo mňa skopírovať. Tým v mojich očiach padol mýtus o ideáloch štúdia v zahraničí. V inej krajine by to tak možno nebolo, ale väčšina Francúzov sa ukázala ako leniví a ani chuti do učenia nemali na rozdávanie. Hoci vypracovanie jednej domácej úlohy vo francúzštine mi trvalo asi štyri-

krát dlhšie ako v slovenčine, aj tak som hneď lámala rekordy v plnení povinností. Víkendy plné roboty pre mňa neboli novinkou, a tak som aktívne podporovala dobrú povest študentov východného bloku (čo predstavovalo všetko na východ od Ženevy) a ich teoretických vedomostí. Na príčine však nebola len moja pracovitosť. Bežne sa totiž stávalo, že termín odovzdania si niektorí predĺžili o dva–tri mesiace a učiteľ ich za to vôbec nepotreštal. Dokonca, aj na niektoré výsledky skúšok a písomiek sme čakali tri týždne. Samozrejme, česť výnimkám, ktoré potvrdzovali pravidlo. Všeobecne však študenti neboli nútení rozumieť preberanej látke, na skúškach mohli používať knižky a neovládali čaro rôznych študentských zlepšovákov, lebo všetko čo potrebovali, mali v škole na dosah ruky. Významnou novinkou však pre mňa boli skupinové praktické projekty. Študenti sa museli naučiť pracovať v tíme, deliť si robotu a spoliehať sa jeden na druhého. K rozsiahlejším projektom bolo potrebné skontaktovať sa so stavebnými firmami, žiadať od nich informácie a konzultovať s neznámymi ľuďmi. Telefonovanie a pošta za tímto účelom boli v škole zadarmo. Každý sa snažil, lebo výsledná známka bola spoločná pre všetkých a nikto by neodpustil chybu druhému.

V januári som už bola neodmysliteľnou súčasťou pracovného kolektívu. Človek si na odlišné podmienky zvykne. Aj ja som si zvykla. Na francúzštinu, na prácu s počítačom, na hodiny v knižnici. Dnes sa nebojím zodvihnúť telefón a požiadať váženého profesora o stretnutie a konzultácie, nemám zábrany vypátrať na internete e-mailovú adresu šéfa nejakej kanadskej firmy a vypýtať si študijné materiály. V zahraničí je to bežný postup študenta, keď niečo potrebuje do svojho projektu. Desať mesiacov ubehlo ako voda a na konci júna mi bolo ľúto, že odchádzam. Pobyt v zahraničí ma presvedčil, že zahraničná mobilita naučí študenta samostatnosti a zodpovednosti za svoju prácu. Spoznala som veľa nových priateľov, nadviazala pracovné kontakty, ktoré udržiavam dodnes a naučila som sa veľa nových vecí. Keby som ostala celý život na Slovensku, nikdy by som neverila, že viem byť silná a dokážem prekonávať prekážky. Naučila som sa byť sama sebou a keď treba, vyžmýkať zo seba maximum, spoznala som hranice svojich možností. Keby som mala poradiť študentom, rozhodne by som im pobyt v zahraničí odporučila. Treba však tvrdo pracovať na sebe už na Slovensku. Je neskoro začať s lekciami plávania, až keď máte pod sebou dvadsaťmetrovú hĺbku. A myslím si, že rovnako učiteľ by mal svojho študenta podporiť, povzbudzovať ho, aby dosiahol viac. Veď úspešný študent je najväčšou pýchou svojho tútora.

*Miroslava Matejčková
doktorandka na Katedre geotechniky SvF*

Hablan Usd. Español?

Na zahraničné oddelenie Stavebnej fakulty prišla správa od študenta SvF Laca Šustera o jeho pobyte v Španielsku. SPEKTRUM s radosťou prijalo ponuku na jej uverejnenie.

Bueno, pues... do Bilbaa v Španielsku som sa dostal prostredníctvom programu Leonardo da Vinci. Projekt sa volá Slovak University Students in EU enterprises/SK/02/A/F/PL-203274/. Program je financovaný Európskou komisiou. Som tu niečo okolo dvoch mesiacov a keďže nie každý asi vie, o čo v projekte ide, začnem od začiatku...

Medzinárodný výmenný študijný program Socrates pozná, alebo aspoň o ňom počul asi každý študent, či profesor. Ako mnohí, aj ja som sa zaujímal o tento program. Na nástenke však viselo taktiež niečo o Leonardovi. V podstate ide o to, že ak si nájdete prax v zahraničí, týkajúcu sa vášho oboru, vybavíte si potrebné formuláre, dostanete grant – vycestujete.

O HĽADANÍ PRAXE

Som študent SvF, tak som sa zamerlal na www stránky týkajúce sa mojej špecializácie, ktoré v podstate nebol problém nájsť (konkrétne som hľadal iba stránky s adresármi, zoznamami kontaktov na moju špecializáciu). Kamarátke som dal preložiť úvodný list, pretože som po španielsky dobre nevedel a strávil 3 – 4 noci posielaním e-mailov so žiadosťou o nástup na prax. Úspešný som bol hneď, keď som zo žiadosti vymazal časť o príspevku 100 Euro na mesiac. Nakoniec som mal na výber dve firmy.

O ROZDIELOCH MEDZI SOCRATOM A LEONARDOM

Na prvý pohľad sa zdá Sokrates omnoho prístupnejší. Lenže je za tým vybavovanie okolo uznávaní predmetov (čo môže byť problém) a je potrebné získať určitý počet kreditov. Ďalší problém je v počte záujemcov. Pri Leonardovi sa dáva grant dostatočne vysoký na to, aby človek vyžil (nájomné, strava (určite) – viac závisí od šťastia). Pri Sokratovi je to max. 300 euro na mesiac, čo vo väčšine prípadov nepokrýva nutné výdavky a je potrebné dofinancovanie. Ale, prostredníctvom Leonarda pricestujete niekde, kde nepoznáte nikoho, nie je ubytovanie a vekový priemer v robote je určite viac ako 25 rokov, čo pri Sokratovi nehrozí. Prostredníctvom programu Socrates ste medzi mladými ľuďmi, minimálne raz za týždeň idete na párty, od začiatku ste ako doma.

O TOM, AKO SOM SA ZABÝVAL

Bilbao (prvá možnosť, druhá bola Sevilla, omnoho typickejšia pre Španielsko) som si vybral kvôli ideálnemu prístupu k moru a k horám. Pred vycestovaním som o Baskicku vedel iba slovo ETA. A počul jednu fámu, že tu aj tak nikto po španielsky nehovorí. Preskočím začiatok o tom, ako som hľadal ubytovanie (finančné, lokálne a personálne obmedzenia). Nakoniec bývam v gete, čo tu majú, a zatiaľ bez problémov. Byt je po rekonštrukcii a zdieľam ho s tromi študentmi zo Španielska (po mesiaci som konečne začal hovoriť španielsky, medzitým som vylepšil ich angličtinu). Je blízko centra, akurát domáci nazývajú túto štvrť peligroso. Začal som chodiť na kurz španielčiny. Cez deň praxujem a večery niekedy trávim v BilboArte (ak niekto z vás fotografuje alebo sa venuje inému umeniu – maľovaniu, sochárstvu, grafike, filmu – odporúčam zaujímať sa o granty, ktoré sa tu prideľujú). V živote už asi neuvidím také prostriedky, ktoré sa tu poskytujú zadarmo – nedá mi nenapísať konkrétne okolo fotografovania: plne vybavené štúdio (konštantné svetlo ako aj záblesk) dostatočných priestorov a výšky, s pozadiami. Cez víkendy robím výlety do okolia. Je tu celkom solídna infraštruktúra – paragliding, surf, kanoying, lyžuje sa 3 hodiny odtiaľto.

Časom som stretol veľa ľudí (aj keď Sokratovi sa to asi nevyrovná). Veľa Fínov, Angličanov a Nemcov sem prišlo žiť kvôli komfortu a polovica z nich si užíva možnosti, ktoré lokalita poskytuje kým si tu nájde robotu (o Marokáncoch a ľuďoch z Ázie (hlavne Číňanoch) ani nehovoriac). Nechcem robiť reklamu Baskicku, ale nie je to zďaleka prvá krajina kde žijem dlhšie ako pár mesiacov, a zatiaľ zanechala najhlbší dojem.

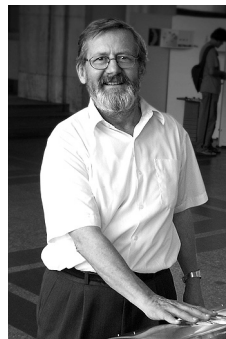

O MOJEJ PRAXI

Fakt, že som nehovoril dobre španielsky asi neodradil môjho šéfa a hneď po prilete som absolvoval 2-dňové školenie v španielčine. Praxujem vo firme, ktorá zabezpečuje servis, opravy a inštalácie technického vybavenia pozemných stavieb. V kancelárii som za počítačom, každý piatok idem s nejakým pracovníkom kontrolovať alebo odstraňovať poruchu strojovne či kotolne. Firma mi prepláca cestovné a obedy (viac ako výdatné), je to viac ako som očakával. Spolu s grantom celkom solídne vyžijem.

Hádam aj stačilo. Pozdravujem doma. Ďakujem tým, ktorí mi pomohli s potvrdeniami a vybavovaním, myslím hlavne zahraničné oddelenie SvF (no, nedá mi nomenovať pána Kyselu) a Katedru technických zariadení budov.

Laco Šuster

**Za docentom
Branislavom
Dohnánym
(22. 8. 1942 –
– 4. 3. 2004)**

*Postoj pútnik. Je tu chvíľa pravdy.
Pozdvihni svoj zrak z prachu zeme,
Pozbieraj všetku odvahu, aby si pokorne
a bez strachu dokázal každý deň
pohliadnuť do jej tváre...*

... chvíľa, na ktorú sa nečaká a ani sa čakať nemusí. Ona si s neodvratnou istotou počká na nás sama. Dovtedy si každý z nás v dobrom i zlom užíva svoju ľudskú jedinečnosť. Len zriedkakedy máme dôvod na to, aby sme si jasne uvedomovali, že to všetko, čo sa s nami deje a čo sami konáme, má hlboký zmysel. Veď ktože z nás, ešte živých, dokáže od seba raz navždy odbiť neodbytné, premôcť v sebe svoju prirodzenú zvedavosť a nehľadať odpovede na pradávne otázky: Odkiaľ sme prišli? Kde sme? Kam ideme? Ktože z nás ešte živých nie je schopný pocítiť závan majestátnosti začiatku bez začiatku a konca bez konca?

Prišla chvíľa pravdy. Už nikto nezačuje dôverne známe kroky na chodbách Fakulty architektúry, nepozrie do iskrivých vždy optimistických očí, nepocíti teplo podanej ruky s drobným žeravým uhlíkom srdca v dlani s prídavkom úsmevu, s odleskom pevnej viery v zmysluplnosť života a tvorivej činorodej práce.

Už nikto v ničom nemôže byť svedkom toho človeka. Lebo len raz môžeme prekročiť posledný prah a zavrieť navždy za sebou posledné dvere. Môj priateľ Braňo Dohnány to už urobil.

Kladiem si otázku, prečo práve teraz? Aký význam môžu mať moje spomienky, keď existuje pravidlo: „O mŕtvych len dobre“. Sú to ťažké otázky. Sú o to ťažšie, ak sa k nim nebadane prikradne pocit nesplateného dlhu, o ktorom nikto iný nevie iba dlžník sám, a ktorý splatiť už nie je možné.

„Nezomrie ten, kto žije ďalej v srdciach a spomienkach svojich priateľov a blízkych“. Je to láskavá útecha živých pre živých na bedrách ktorých položil sám život kus života ťažkého. Ak by to nebola pravda, aký zmysel by mali ľudské dejiny?

Napriek všetkým pochybnostiam a pocitu ešte čerstvej páľčivej prázdnoty obraciam dozadu listy prežitých rokov a hľadám v spomienkach miesto a čas, kde sa po prvý krát stretli naše kroky, aby sa potom za viac ako štyridsať rokov spoločného života pod jednou strechou Fakulty architektúry nikdy od seba nevzdialili. Robím tak v nádeji, že sa mi podarí vo vrstvách spomienok nájsť tie najvzácnejšie chvíle, ktoré sme v dobrom i zlom, v práci i v zábave, v plúšti a pohode spoločne prežili. Verím, že práve v nich je ukrytý čistý a pravdivý obraz priateľa a ČLOVEKA Braňa. Obraz, ktorý v nás nadobro udusí naše

sklony k ľahostajnosti a zábudlivosti. Pohnútky, ktoré ma k tomu vedú sú prosté: hlboká úcta k nemu samému a k jeho celoživotnému dielu. Tu sa so zahanbením priznávam, že som si ju v takej intenzite ako to cítim teraz neuvedomoval. Môj obdiv a úcta patrí jeho posvätnému poslaniu učiteľa. Jeho pedagogické pôsobenie začal a po celý život rozvíjal predovšetkým v predmetoch dejiny architektúry a ochrana a rekonštrukcia pamiatok. Svojich študentov – budúcich architektov – neobyčajne dôsledne a erudovane viedol takmer cez všetky obdobia vývoja architektúry. Neúnavne zdôrazňoval, že bez dôkladných znalostí a pochopenia minulosti nemôže žiadny architekt úspešne riešiť problémy súčasnosti ani klásť základy budúcnosti. Toto jeho krédo sa ako zlatá niť tiahlo nielen cez jeho pedagogickú prácu, ale jeho reflexie sa prejavovali vo všetkom do čoho vložil svoj um, svoje srdce a svoje ruky. A nebolo toho tak málo, na čom zanechal nezmazateľné stopy svojej osobnosti. Nie len ako skvelý rozhladený a hlboko vzdelaný pedagóg, ale aj ako vedec, zanietený a neúnavný organizátor širokého spektra vzdelávacích a vedeckých aktivít zďaleka presahujúcich rámec domácej akademickej pôdy.

Príslovečná Braňova prezieravosť a jasné videnie budúceho nezvratného vývoja sveta v rámci všeobecnej globalizácie ľudstva mu od začiatku nedávali spávať. Mohlo by sa na prvý pohľad zdať, že človek zahľadený hlboko do minulosti nemôže mať rovnako intenzívny záujem o závažné premeny súčasného sveta. Braňo bol však aj v tomto smere výnimočnou výnimkou. Nikdy nehľadel na toto dianie len tak s otvorenými ústami. Ihneď pochopil o čo ide a bez váhania naštartoval svoj spoľahlivý hnací agregát, svoju neuhasiteľnú zvedavosť a túžbu po čínorodom poznávaní všetkého, čo je nové. V tomto však tento raz nebol sám. Zdá sa, že rovnako nevyliciteľne nakazená touto blahodárnou nákazou sa pridala k nemu aj jeho vzácna pani manželka Naďka. Obaja spolu po dlhé roky nastavovali svoje tváre vetrikom prinášajúcim vône najnovších technických zázrakov, elektronických médií, globálnych komunikačných sietí, zhromažďovačov a rozširovačov všemožných informácií postupne meniacich svet v jednu globálnu dedinu. Žiaľ, mne prichodilo hľadiť na toto ich neúnavné úsilie iba tak z povzdialí. Choval som k nim obom úprimný obdiv a úctu a priznávam sa, že v chvíľkovej strate sebakontroly tak trochu i závisť. Uvedomoval som si, že sa už v tomto štádiu vecí nemôžem ku nim pridať ako rovnocenný partner.

Práve toto obdobie, v ktorom sa otvárali pred nami nové obzory, Braňo akoby naplno chytil „druhý dych“. V našich vzájomných diskusiách na témy Quo vadis Fakulta architektúry s nevšedným zaujatím a jemu vlastnou životnou energiou a optimizmom znovu a znovu otváral otázky a problémy nových konečne nezvratných perspektív v živote našej Alma mater. Veľmi si cením a vážim skutočnosť, že Braňovi nikdy nešlo iba o to „vyrozprávať sa“ a ponechať veci života nech si bežia ďalej, tak ako sami chcú. Naopak, ani na chvíľu neváhal bosými nohami so srdcom na dlani, s vedomím plnej zodpovednosti vstúpiť do ešte mútnych a chladných vôd prelomových časov. S očakávaním všemožných ťažkostí a vyčerpávajúcich námah prijal významné funkcie v nových organizačných a riadiacich štruktúrach fakulty i celej STU. Táto etapa jeho života v mojich ešte čerstvých spomienkach odhalila jasnejšie ďalšie jeho nevšedné osobnostné vlastnosti, bez ktorých by obraz človeka Braňa, erudovaného učiteľa, vedca a tvorivého architekta bol zahmlený a neúplný.

Vynikajúce, akoby napoly utajené organizačné schopnosti,

takmer bezhraničná obetavosť a dôslednosť v každom svojom konaní, náročnosť voči sebe a trpezlivosť voči iným, neustále živý zmysel pre spravodlivosť, láskyplná neústupnosť voči všetkým prejavom nedôslednosti, ľahostajnosti a lenivosti, nekompromisný odpor voči zlu a ľži.

Ak sa nám obraz človeka často javí ako mozaika, obraz človeka Braňa je skôr akási reťaz, ktorú mu večnosť, tak ako každému z nás, aspoň z krátkej časti dovolila ukovať vlastnými rukami v ohni vlastných činov. Nie ohnivko k ohnivku ako kamienok ku kamienku, ale ohnivku do ohnivka, presne tak ako to stojí v knihe života.

Život a dielo Braňa je ž už definitívne uzavreté. Obdivuhodný vták preletujúci tisícročiami ponad dejiny ľudského génia, nad dielami nespočetných ľudských rúk kladúcich kameň na kameň po celej zemi. Nesmierne unavený už zosadol a navždy zložil svoje krídla. Možno si vybral k tomu to isté skalné bralo na sútoku dvoch riek, na ktorom po prvý krát plný sily, túžby po kráse a po slobode rozopál svoje krídla na svoj celoživotný let. Je to zvláštne. Prichádza mi na um tento obraz ako hľadaná odpoveď ukrytá hlboko v mojich spomienkach, na otázku kedy a kde sa to stalo, že sa naše kroky a naše životy zvláštnym riadením osudu tak zblížili. Čosi mi nástočivo našepkáva, že sa tak stalo niekedy koncom šesťdesiatych rokov minulého storočia. Práve na tom mieste, kde dve slávne rieky Morava a Dunaj spájajú svoje vody a na vysokej skale čnejú ruiny „hradu prepevného“ Devína. Zdá sa, že génius loci – dobrý duch tohto miesta sa vtedy už ďalej nemohol dívať na to, ako sa čas nemilosrdne zahryzáva do ešte stojacich slávnych múrov. Posvätných nielen pre nás a pre naše časy, ale pre všetkých, čo široko-ďaleko v jeho okolí žijú dodnes. A tak sa jeho výzva: „Je najvyšší čas, preboha, robte s tým niečo“ dostala i k nám na Katedru teórie a dejín architektúry kreslenia a modelovania. Začali sa záchranné a projekčné práce. V kolektíve architektov projektantov, ktorí sa podujali riešiť túto úlohu sme sa ocitli obaja. Vďaka našej neskúsenosti sme si však v tom čase ani zďaleka neuvedomovali skutočný význam tejto príležitosti pre celý náš ďalší život. Nasledovali hodiny a hodiny presedené nad plánmi, kresbami, fotografiami, pracovné výlety na miesto činu, štúdium archeologických nálezov, atď. Spomínam si v tejto súvislosti na jeden zvláštny a na prvý pohľad bezvýznamný detail. Často som sa pristihol pri tom, že pozorujem viac Braňovu ruku s ceruzkou a spôsob ako kreslí, ako to, čo nakreslil. V duchu som si vtedy hovorieval: „Takto má teda vyzeráť opravdivá architektonická čiara, o ktorej nám tak presvedčivo a pútavo rozprával v blahej pamäti náš pán profesor Piffel. Ešte i teraz, keď píšem tieto riadky, vidím túto ruku a koniec ceruzky, ktorá zanecháva na papieri zvláštnu jemne zvlínenú čiaru, ktorá akoby odmietala byť ostrou rozdeľujúcou hranicou. Zdá sa, že oveľa viac chce byť chvejúcou sa strunou alebo pevnou niťou vo švíku, ktorým býva zošité srdce a rozum ozajstného architekta. Myslím, že i v tomto bol Braňo zvláštny prípad. Každý, kto bude raz objektívne a s citom skúmať jeho život a dielo, skôr či neskôr odhalí tento zvlášť precízne šitý švík. Neostane mu nič iné, iba skonštatovať: nikto iný mu to nemohol urobiť, len on sám. Čas plynie a spomienky ostávajú. Je šťastím pre človeka, keď jeho spomienky majú tuhý život. Moje spomienky na Teba a naše spolu prežité roky milý Braňo ma budú obšťastňovať až dokonca. Užívaj v pokoji svetlo, ktoré už nikdy žiadna tma nevystrieda.

PS: Uvedomujem si, že si tam hore už stihol preskúmať všetky zdroje informácií a už vieš oveľa viac ako my tu dole všetci dohromady. Dovoľ mi, však predsa, len ponúknuť ti takú malú pozemskú radu: Keď budeš mať niekedy príliš dlhú chvíľu, začni ten okrídlený drobizg učiť hrať na tú svoju krídlovku. Tu dole sa povráva, že z nich môžu byť raz výborní trubkári. Budem v tejto veci u toho svätého starca s kľúčmi v Tvoj prospech intenzívne lobovať. A nauč ich prosím ešte túto riekanku:

„Čiara priamka,

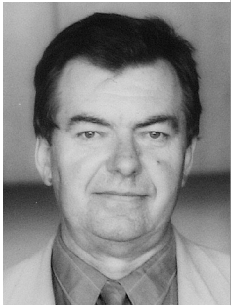
čiara krivka,

čiara vlnovka.

Zo všetkých čiar najkrajšia je dohnányovka.“

Anton Vranka

Ústav dejín a teórie architektúry FA

Milan Moncoľ
(9. 12. 1943 –
– 7. 3. 2004)

Architekt, ktorý väčšinu svojej tvorivosti venoval literárnej činnosti v celej šírke tohoto pojmu – bol sám autorom literatúry – od beletrie, až po odborné, hodnotiace články o architektúre a jej tvorcoch. Viedol literárne rozhovory, predstavoval v nich významných tvorcov v otázkach, ktoré išli do hĺbky a zároveň sviežo, takže po prečítaní sme dokázali pochopiť človeka – tvorcu, jeho pohnútky a metódy, či myšlienky, ktoré viedli k vytvoreniu určitého diela, spoznali osobnosť architekta.

Narodil sa 9. decembra 1943 v Krupine, ale rodičia sa krátko potom presťahovali do Rimavskej Soboty, odkiaľ pochádzali, a tam sa narodili i jeho dvaja bratia. V rodinnom i multikultúrnom mestskom prostredí sa naučil tolerancii. Po maturite v Rimavskej Sobote študoval architektúru na Slovenskej vysokej škole technickej. Jeho široké kultúrne záujmy našli realizáciu v divadielku *Za rampami*, v časopise *Mladá tvorba*, v Slovenskom rozhlasu, kde uvádzal výstavy mladých výtvarníkov.

Spočiatku bol projektantom v Poľnohospodárskom projektovom ústave, neskôr Hutnom ústave. Inklinoval k histórii, preto si postgraduálnym štúdiom na ČVUT prehĺbil svoje vedomosti v odbore rekonštrukcií a pamiatkovej starostlivosti a na poste riaditeľa Mestskej správy pamiatkovej starostlivosti v Bratislave mohol svoje vedomosti doviesť do realizácie. Jeho takmer 10-ročné účinkovanie zaznamenala predovšetkým obnova historického centra mesta, archeologická lokalita Gerulata a Hradný vrch.

Na Mestskej správe pamiatkovej starostlivosti v Bratislave mal možnosť zasiahnuť do vývoja a záchrany pamiatok, a často tak aj urobil.

Neskôr, ako šéfredaktor odborného časopisu *Zväz slovenských architektov Projekt*, rozvinul svoje literárne, ale i ma-

nažerske dispozície, ktoré využil virtuózne v neskorších rokoch pri vydávaní mnohých odborných architektonických časopisov na Fakulte architektúry a v Slovenskej komore architektov. V tejto literárnej činnosti a jej aktivitách možno oceniť a s uznaním hodnotiť jeho veľkú rozhladenosť v problémoch súčasnej architektonickej tvorby, ale i kontakty a poznanie významných tvorcov súčasnej architektúry.

Vzťah a úctu k architektúre vštepil i do svojich detí. Syn Milan je tvorivým architektom, ktorý projektuje v USA, dcéra Michaela našla svoju postać v oblasti historickej architektúry – po cieľnom štúdiu ľudovej architektúry pracuje na Pamiatkovom ústave SR. Najmladšia Ivanka študuje dejiny umenia a zdedila jeho literárne schopnosti.

Na Fakulte architektúry sa Milan Moncoľ stal vydavateľom mesačníka - Informačný list, ktorý na formáte A3 prináša aktuálne všetko, čím Fakulta architektúry žije. Na ňom bolo, čím naplní tú veľkú plochu. Vždy sa mu podarilo osloviť zaujímavých ľudí a list bol vždy svieži.

Druhou publikáciou bol štvrťročník ALFA (architektonické listy FA), veľký recenzovaný zborník vedeckých prác, ktorý bol vždy významnou udalosťou pre každého, koho požiadal o príspevok.

Ďalšou bola Ročenka *Annual report*, bibliografia celoročnej publikačnej činnosti FA, vydávaná v angličtine, na úrovni ktorej záležalo veľmi, vždy je podkladom pre akreditáciu FA. Na jeho pleciach ležala teda veľká farcha.

Pre Slovenskú komoru architektov vydával časopis *Informácie*, staral sa o všetko – od príspevkov, až po zabezpečenie a dodanie vytlačených časopisov.

Závisela od neho prezentácia celej fakulty. S trpezlivosťou, pokojom, harmóniou neraz spomenul, že príspevky meškajú – veď ktorý architekt už len vie písať – všetci „naznačia“ hrubou čiarou, čo tak asi majú na mysli. Milan nestrácal nervy, bol pokojný – a ak ho – a ako často – nechali autori „v štichu“ – napísal sám. Vedel presne o čom. Písal ľahko a so zaujatím, ktoré odovzdal i čitateľovi. Alebo s presnou požiadavkou oslovil toho, kto mu bezpečne napísal. Architektúra je široká trampolína – musí si vychovať i spisovateľov – veď iba znalý všetkých zákrut tvorby môže poskytnúť informatívne a zodpovedné vysvetlenie. Nezostať na povrchu.

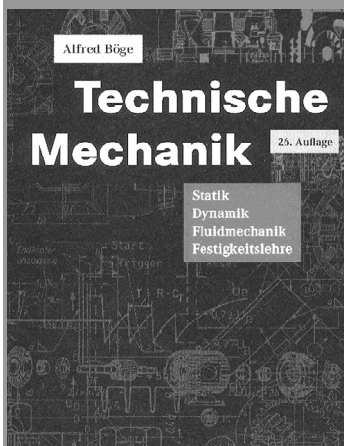
Zákerná choroba, ktorá prichádza utajene, nebadane, nepoznane, pretrhla tie plány, ktoré ešte mohol realizovať. Určite by priniesli radosť ešte mnohým ľuďom.

Janka Krivošová

Ústav dejín a teórie architektúry

Odišiel nielen redaktor pôsobiaci na Fakulte architektúry, ale aj podpredseda redakčnej rady nášho univerzitného periodika *Spektrum*. Redakčná rada *Spektra* v novom zložení začala pracovať od mája 2003. Priznám sa, potešilo ma, že Fakultu architektúry v nej bude zastupovať Milan Moncoľ. Poznala som ho veľmi dávno, najskôr len prostredníctvom ročníkov, vydávaných Mestskou správou pamiatkovej starostlivosti, neskôr osobne ako redaktora a vydavateľa venujúceho sa architektúre. Naša spolupráca v časopise *Spektrum* trvala len krátko, bola však intenzívna a pre náš časopis prínosná. Za to mu patrí naše poďakovanie.

Za redakciu a redakčnú radu Viera Jančušková

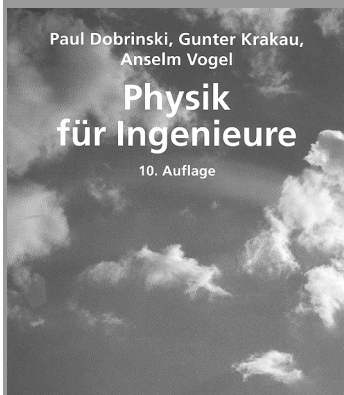
**Technische Mechanik
Statik - Dynamik -
Fluidmechanik - Festigkeitslehre**

Alfred BÖGE
spolupráca: Walter Schlemmer,
Gert Böge, Wolfgang Böge,
Wolfgang Weiãbach
Vydavateľstvo Friedr. Vieweg &
Sohn Verlagsgesellschaft mbH,
Braunschweig/Wiesbaden, tvrdý
obal, 26. prepracované a rozšírené
vydanie, marec 2003, 428 strán,
569 obrázkov, 21 pracovných
plánov, 16 príkladov, 40 cvičení,
15 tabuliek, cena 26,00 Euro,
ISBN 3-528-15010-6.

Kniha je bežne používaná ako učebnica technickej mechaniky na školách a univerzitách technického zamerania, najmä z dôvodu systematického, jasného a jednoduchého výkladu látky. Je určená na prehĺbenie vedomostí v oblasti statiky, dynamiky, hydrauliky, pružnosti a pevnosti. V každej z vymenovaných oblastí možno nájsť kompletné odvedenie základných teoretických vzťahov a zákonitostí. Každá z oblastí obsahuje riešené úlohy s vy-

svetlením postupu a výsledkami. Autor knihy dipl. Ing. Alfred Böge je známy najmä ako pisateľ kníh technickej literatúry, pri písaní ktorých využíva najmä bohaté pedagogické a praktické skúsenosti. Publikácia je určená pre študentov a doktorandov stavebných fakúlt a fakúlt architektúry, ktorým poslúži aj pri štúdiu nemeckého jazyka.

*Yvonna Koleková
Katedra stavebnej mechaniky SvF*

Physik für Ingenieure
DOBRINSKI Paul, KRAKAU
Gunter, VOGEL Anselm

B.G. Teubner, Stuttgart, Leipzig,
Wiesbaden. 10. prepracované vy-
danie. 703 strán. Tvrdý obal, cena:
39,90 Euro, ISBN 3-519-46501-9,
r. 2003.

Učebnica obsahujúca základy fyziky pre inžinierov a prírodovedcov, ktorej 1. vydanie vyšlo už v r.1970. Aktuálne vydanie sa od prvého vydania značne líši a obsahuje okrem klasických oblastí fyziky aj moderné témy (kvantové efekty ako laser, kvantový Hallov efekt, Josephsonov efekt, atď.). Obsahuje osem kapitol: 1. Mechanika, 2. Náuka o teple, 3. Elektrizácia a magnetizmus, 4. Optika, 5. Náuka o kmitaní a vlnení, 6. Atómová a jadrová fyzika, 7. Fyzika tuhých látok, 8. Teória relativity. Na začiatku každej kapitoly je uvedený jej obsah a prehľad o význame témy. V záverečných prílohách možno nájsť riešenia úloh, tabuľky jednotiek a fyzikálnych konštánt, zoznam literatúry so 48 položkami a vecný register. Grafické usporia-

danie knihy je veľmi pekné. Používajú sa rôzne typy písma a názorné obrázky. Definície sú zvyčajne rozčlenené. Samostatné štúdium má podporiť približne 300 úloh, ktoré sú zamerané na zaujímavé aplikácie. Autormi sú profesori z Hannovera, Regensburgu a Mníchova. Určená je pre študentov na univerzitách všetkého druhu ako aj pre inžinierov a absolventov prírodných vied činných v praxi, ktorým môže slúžiť ako príručka. Je to ideálna kniha pre slovenských študentov chystajúcich sa na štúdium v nemeckých hovoriacich krajinách.

*Ivan Baláž
Katedra drevených a kovových
konštrukcií SvF*

**Operačná analýza
v stavebnom
podnikaní
(monografia)**

Autor: doc. Ing. Mária
Hromníková, PhD.

Recenzenti: prof. Ing. Ladislav
Unčovský, DrSc., prof. Ing.
Július Alexy, CSc.
Návrh obalu: akademický archi-
tekt Ing. arch. Vladimír Bahna
Vydavateľ: VYDAVATELSTVO
STU, 2003, ISBN 80-227-1953-6,
244 s.

Cieľom publikácie je matematická podpora vzdelania a praxe stavebných inžinierov a informačná podpora rozhodovania podnikových manažérov.

Autorka je zakladateľom, garantom a učiteľom stavebno-manažérskych predmetov: operačný výskum, výrobný manažment, rozhodovacia analýza, ekonomika obnovy - na študijnom odbore ekonomika a riadenie stavebníctva Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Vedecky a odborne pracuje v oblasti manažmentu stavebného podnikania, podnikovej logistiky a manažmentu obnovy stavebného fondu.

Anotácia: Monografická publikácia je zameraná na matematické programovanie a analytické riešenie manažérskych rozhodovacích problémov stavebného podnikania. Prezentuje stavebné aplikácie Operations Research v manažérskej praxi dodávateľských stavebných firiem. Formulované matematické algoritmy, ilustrované riešením technicko-ekonomických problémov riadenia podnikateľských aktivít stavebnej firmy, sú prostriedkom informačnej podpory rozhodovania podnikových manažérov. Spracované aplikácie dávajú prehľad o praktickej účinnosti matematických metód v manažmente stavebného podniku a návody na ich efektívne využitie v stavebnom podnikaní. Publikácia poskytuje ucelený systém vzdelávania študentov a prehľbovania vedomostí absolventov stavebných fakúlt, orientuje odborný rast doktorandov, učiteľov, vedeckých pracovníkov a stavebných inžinierov v oblasti analytickej podpory podnikového manažmentu a sprostredkuje prienik moderných techník informatizácie riadenia do stavebníctva. Knihu odporúčame stavebnej podnikateľskej praxi, poradenským, konzultačným, vzdelávacím a výskumným inštitúciám, softwarovým firmám a študentom stavebných fakúlt.

- mh -

SPEKTRUM STU (Technik – revue slovenských technikov, 9 ročníkov – 1940-1949; Technika – závodný časopis SVŠT, 9 ročníkov – 1958-1967; Technika – revue SVŠT, 2 ročníky – 1968-1970; Technika – spravodajca SVŠT, 8 ročníkov – 1982-1990; Informácie STU, 5 ročníkov – 1990-1994) vydáva Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, 812 43 Bratislava, tel. č.: 02/57294 584, fax: 02/57294 333, e-mail: jancusko@rstu.vm.stuba.sk

Zodpovedná redaktorka: Viera Jančuškóvá. **Grafická koncepcia:** Karol Rosmány **Grafická úprava:** Karol Thiry **Fotografka:** Etela Križikóvá **Redakčná rada:** Emília Bednárová, Jozef Dzivák, Maroš Finka, Peter Kostka, Michal Mravčák, Zuzana Mokošová, Milan Petráš (predseda), Tatiana Sikorová, Robert Špaček, Eva Troščáková, Ján Vajda.

Tlač: Vydavateľstvo STU, Bratislava. **Registrácia:** MK SR 1334/95. TS:09. ISSN 1336-2593. Nepredajné. **Uzávierka čísla:** 5. marca 2004.